

Leto XX. Stev. 207

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZA-
NOSTI Z „BORBO“

Pred pomembnim OBISKOM

Minilo je komaj petnajst dni, odkar smo pozdravili ugledna predstavnika Turčije in Grčije Fauda Köprülüja in Stefanosa Stefanopulosu ob sklenitvi blejskega sporazuma o zvezi, političnem sodelovanju in medsebojni pomoči. Čez nekaj dni pa bomo imeli redko zadovoljstvo, da bomo videli in pozdravili na svojih tleh tudi poglavarja prijateljske Turčije Djelala Bajara, čigar vloga in delo za razvoj prijateljskih in zavezniških stikov z Jugoslavijo sta posebno važna.

Sklenitev zveze je bila logična in naravna posledica sadov prijateljskih stikov med našimi deželami in sodelovanju, ki je nastalo in ki se je razvijalo v okviru obrambe in okrepitve ne le neodvisnosti naših dežel, marveč tudi splošnega miru na svetu. Obisk predsednika republike Turčije je prav tako logična in naravna manifestacija tega zavezništva, cementiranega tako s skupnimi potrebami in koristmi, političnimi in gospodarskimi, kakor tudi z dosedanjim spoštovanjem načel neodvisnosti in enakopravnosti v medsebojnih stikih.

Po obisku predsednika Tita v Turčiji in Grčiji, ki je bil neprecenljivega pomena za trojno sodelovanje oziroma za sklenitev trojne zveze, prihaja predsednik Bajar v našo državo prav v času, ko se začne nova faza balkanskega sodelovanja, za katero je značilna nadaljnja krepitev medsebojnih stikov. Veliki uspehi sonobne Turčije na notranjem in mednarodnem področju so vedel sad državniških izkušenj dolgoletnega sodelavca Kemala Atatürka predsednika Djelala Bajara kakor tudi plod njegovih izrednih sposobnosti.

Nam je v posebno zadovoljstvo, da bomo lahko na svojih tleh pozdravili poglavarja države, katere ljudstvo je izredno gostoljubno in toplo pozdravilo našega predsednika Tita ter izrazilo njemu in našim narodom občudovanje spricho junštva v boju za narodni obstoj in neodvisnost, kakor tudi spricho redkega realizma v naporih za okrepitev miru in konsolidacijo razmer v Evropi.

Najlepše želje, ki nam jih je predsednik Bajar poslal pred večerajšnjim obhodom iz domovine, ko je rekel, da prihaja k nam »kot glasnik prijateljskega občudovanja turškega naroda«, so odsev razpoloženja, v katerem daje naš zaveznik Turčija svoj prispevek k nadaljnjemu razvijanju sodelovanja balkanskih narodov.

OBISK PREDSEDNIKA BAJARA

NOVA MANIFESTACIJA ISKRENEGA SODELOVANJA BALKANSKIH NARODOV

poudarja atenski tisk

Atene, 29. avgusta (Tanjug). Bliznji obisk predsednika turške republike Djelala Bajara v Jugoslaviji presoja atenski tisk kot novo manifestacijo tesnega, iskrene in prijateljskega sodelovanja balkanskih narodov.

Današnji »Akropolis« piše v posebnem komentarju med drugim tole:

»Obisk predsednika Bajara v Beogradu bo politično dejanje velikanskega pomena za razvoj na Balkanu. Izpričalo bo zlasti tesne stike med tremi deželami, ki sodelujejo v balkanski zvezi. V sedanjem spremenljivem mednarodnem položaju je združitev

RAZPRAVA O EOS V FRANCOŠKI NARODNI SKUPŠČINI

Mendés-France: Francija je bila v Bruslju osamljena

Vlada ne bo storila nobenega ukrepa, ki bi nasprotoval Atlantski zvezi

Pariz, 29. avgusta (AFP) — Francoska Narodna skupščina je danes dopoldne pod predsedstvom Trocquera nadaljevala debato o ratifikaciji sporazuma o EOS. Prvi govornik v današnji debati je bil poročevalec odbora za industrijsko proizvodnjo Pierre Ollivie Lapie, ki je rekel, da so videti gospodarske klauzule pogodbe najnevarnejše in da je zato ta odbor sklenil odkloniti besedila, ki jih je proučil.

Rekel je, da te klauzule ne predvidevajo nadnarodne, gospodarske in miroljubne organizacije Evrope, marveč podreajo vse vojaškim potrebam in bi utegnile privedi do razdružitve narodnih gospodarstev in njihovega uničenja. Lapie je dejal, da te klauzule ne nudijo nobenega poročstva proti nevarni in nagli evoluciji Nemčije.

Poročevalec odbora za prekomorska vprašanja Apithy je izrazil mnenje, da so udeleženci pogajanj o sporazumu pozabili na »ekstraevropsko poslanstvo Francije«.

Potem je spregovoril predsednik francoske vlade Mendés-France. »Menim,« je rekel, »da lahko dam najboljši možni prispevek k tej debati, če lojalno in objektivno spregovorim o dejstvih, ki so se odigrala potem, ko je bila sestavljena vlada. Pri tem sem res v zadregi. Vlado je vezalo stališče, ki sem ga opredelil ne le v svoji zadnji deklaraciji o investituri, marveč tudi v svoji deklaraciji o investituri v juniju 1953.«

Potem je ministriški predsednik rekel, da si je vlada prizadevala zbliznati deljena gledišča ter svojim zaveznikom in partnerjem pojasniti razpoloženje Francije. »Prizadevali smo si, da bi z vsemi našimi razpoložljivimi silami našli tla za zbliznanje in pomiritev«, je nadaljeval. »Na tej podlagi se je nameravala vlada boriti in sprožiti vprašanje zaupnice.«

Potem se je dotaknil bruseljske konference in izrazil mnenje, da je bil njegov kompromisni predlog na njej v glavnem sprejemljiv za ostalih pet dežel, ko bi bile hotele doseči sporazum. »Imel pa sem občutek,« je rekel, »da smo se znašli v razgovorih, kakršnih še ni bilo.« V petih dneh zasedanja, ki so bili, kakor je rekel francoski ministriški predsednik, čisto bolesten in za Francijo celo ponižujoči, se je znašla francoska delegacija pred enotnim blokom petih držav. V nobenem vprašanju francoska delegacija ni bila deležna podpore nobene druge dežele. V vseh vprašanih je bilo pet dežel na eni strani, Francija pa je bila osamljena.

Mendés-France si je zlasti prizadeval opravičiti stališče, na katero se je postavil glede Nemčije in možnosti njene združitve. Opozoril je skupščino na to, da so njegovi predlogi naleteli na odločen odpor Nemčije. Potem je obširno opisal potek razprav v Bruslju v zvezi s posebnimi pravicami komisarjata. Rekel je, da francoska teza tudi v tem vprašanju ni zmagala, kakor ni zmagala glede prepovedi svoječasnih administrativnih funkcij Evropske skupnosti za premož in jeklo in v komisariatu EOS.

Tudi neodvisni časnik »Eleftheria« piše o pomenu tega obiska in izraža prepričanje, da se bo predsednik Bajar razgovarjal s predsednikom Titom o odnosih med Balkansko zvezo in Atlantskim paktom.

Maks Bače odpotoval iz Tokia

Tokio, 29. avg. (Reuter.) Jugoslovanski poslanik na Japonskem Maks Bače je danes odpotoval iz Tokia v Jugoslavijo.

Na predlog predsednika Narodne skupščine je bila potem dopoldanska seja zaključena in debata se je nadaljevala ob 15.30.

Govoril je znova predsednik vlade Mendés-France, ki je nadaljeval svoj obširni govor. Glavni del svojih pojasnil je posvetil podrobnostim dela bruseljske konference. Pojasnil je nagibe in usodo, ki so jo ti predlogi doživeli zaradi odpora ostalih partnerjev. Ko je govoril o vojaških odločbah sedanjega besedila pogodbe, je rekel, da v zvezi z EOS ni nobenega tajnega vojaškega dogovora, razen strogo tehničnih sporazumov, ki pa so brez političnega pomena.

»Če ne računamo predloga o ratifikaciji pogodbe,« je nadaljeval Mendés-France, »namerava vlada predložiti parlamentu predlog o ratifikaciji bonnskih pogodb. V tem primeru bi člani parlamenta pozvali, naj za nekaj časa prekinjejo dopuste in pridejo v Pariz na izredno zasedanje skupščine o tem vprašanju.«

»Nameraval sem,« je nadaljeval Mendés-France, »najti za EOS formulo, sprejemljivo za vse udeležene dežele. Mislim, da se mi je to posrečilo, toda kaj smo mogli naposled doseči v Bruslju, ko pa sem v sami Franciji zadel na kritike z ene in druge strani? Ko bi se mi bil ta poskus posrečil, bi bil na takšni formuli, sprejemljivi za vse strani, sprožil vprašanje zaupnice vladi tembolj, ker, mimogrede rečeno, tega nobena dosedanja vlada ni storila. Zveza v okviru pakta pomeni novo francosko zunanjo politiko.«

V nobenem primeru vlada ne bo sprejela, niti storila nobenega ukrepa, ki bi nasprotoval Atlantski zvezi, ki nam nudi temelj za našo varnost. Naša koncepcija zavezništva pa je zveza enako-

pravnega in pristranskega sodelovanja med združenimi, ki skupno obravnavajo vprašanja splošnih koristi, pridrže pa si vsak zase odločanje o vprašanih, o katerih menijo, da jih neposredno zadevajo.«

Na zahtevo socialističnega poslanca Daniela Mayerja, predsednika komisije za zunanje zadeve, je bila popoldanska debata o vprašanju EOS v francoski Narodni skupščini ob 17.40 prekinjena in seja se bo nadaljevala drevi ob 21.30.

Takoj po prekinitvi seje v Skupščini je Mendés-France sklical nujen sestanek vseh članov svoje vlade.

DANES SE ZAČNE V ZAGREBU SVETOVNI KONGRES ZA VARSTVO OTROK

Prvi referat bo imela jugoslovanska delegatka Branka Savić — V Zagreb je prispelo že nad 400 delegatov iz 31 držav

Zagreb, 29. avg. (Tanjug)

Jutri se bo začel v Zagrebu svetovni kongres za varstvo otrok. Časni predsednik mednarodne unije za varstvo otrok g. Leonard Majlo je v izjavi novinarjem poudaril pomen tega kongresa in rekel: »Otroci so bodočnost vsake dežele. Ali bomo v bližnji prihodnosti imeli mir ali vojno, ali bomo imeli ugodne gospodarske pogoje in več drugih stvari, je močno odvisno od tega, kako bomo uredili vprašanje bodočih prebivalcev sveta glede njihove vzgoje in zdravja.«

Glavna tema kongresa je: otrok in družina. Štiri sekcije kongresa bodo razpravljale o posebnih vidikih tega vprašanja: o splošnih vprašanih vzgoje otrok v družini, o vprašanih otrok, ki so zaradi zdravstvenih ali vzgojnih razlogov ločeni od svojih družin, o vprašanju otrok v neurejenem družinskem okolju in o vprašanih družinskih odnosov v izrednih razmerah, kakor so vojna in nezdore.

Na plenarnih sejah kongresa bodo udeleženci poslušali o teh

Ta teden se bo naša mladina zdrava in polna novih moči vrnila v šole

vprašanih šest referatov, v sekcijah pa več koreferatov. Prvi referat bo imela na kongresu jugoslovanska delegatka Branka Savić, in sicer »O socialni politiki in varstvu otrok«. Drugi referat o važnosti družinskega okolja za telesni in duševni razvoj otroka bo imela profesorica psihologije na univerzi v Strassbourgu dr. Juliette Favet-Boutonier, o vlogi in odgovornosti skupnosti nasproti družini pa bo govorila ravnateljica oddelka za zdravstvo in socialno politiko v Clevelandu gdé. Bell Greve. Tretji dan kongresa bosta poročala o družinskih odnosih in vzgoji otrok v izrednih razmerah ravnateljica šole za socialne službe na Dunaju ga. dr. E. Sailer in znani holandski strokovnjak za ta vprašanja g. Mullock Houwer. Zadnji referat na kongresu »Psihologija bolnega in defektnega otroka s stališča družine in družbe« bo imel funkcionalni oddelka za vzgojo UNESCO dr. W. D. Wal.

V Zagreb je prispelo že nad 400 delegatov in drugih udeležencev kongresa. Zastopani so predstavniki iz 31 dežel z vseh kontinentov. Največ je delegatov Evrope, iz katere sodujejo predstavniki 16 dežel — Avstrije, Belgije, Danske, Finske, Francije, Velike Britanije, Grčije, Italije, Norveške, Holandske, Švedske, Švice, STO in Jugoslavije. Napovedan je tudi prihod dveh delegatov iz Romunije, ki bo kot edina dežela sovjetskega bloka sodelovala na kongresu. Na kongresu bodo sodelovali tudi predstavniki organizacij za varstvo otrok iz 15 dežel drugih kontinentov — Avstralije, Burme, Kanade, Koreje, Indije, Indonezije, Izraela, Japonske, Libanona, Maroka, Mehike, Sirije, Siama, Venezuele in ZDA.

Delegacija turškega vojnega letalstva v Sarajevu

Sarajevo, 29. avg. (Tanjug) — Delegacija turškega vojnega letalstva pod vodstvom generala Fevzi Učanera, ki je včeraj prispela iz Mostarja v Sarajevo, je danes obiskala komandanta sarajevske vojaške oblasti generalpodpolkovnika Veljka Kovačevića ter imela z njim krajsji razgovor. Komandant sarajevske vojaške oblasti je opoldne pridrill kosilo v počastitev turške delegacije.

Delegacija si je danes ogledala zgodovinske zanimivosti Sarajeva ter obiskala nekatere ustanove jugoslovanskega vojnega letalstva. Danes popoldne se bo vrnila v Beograd.

Italijanski veleposlanik v Londonu se je razgovarjal z Edenom o EOS in Trstu

Rim, 29. avg. (Tanjug.) Italijanski veleposlanik v Londonu Brosio je predložil palači Chigi poročilo o svojem poročilu z angleškim zunanjim ministrom Edenom.

Po obvestilih rimskih diplomatskih krogov je v sporočilu poudarjeno, da sta se italijanski veleposlanik in britanski zunanji minister razgovarjala predvsem o EOS in pogajanjih o Trstu.

Glede EOS je italijanski veleposlanik obvestil Edena, da je stališče njegove vlade nespremenljivo in da bo Italija nadaljevala svojo politiko vojaške integracije. V tem smislu bo Italija podprla vse mednarodne akcije.

Kar zadeva pogajanja o Trstu, sta ugotovila, da slednja »normalno potekajo in da je treba urediti le še nekatere manj pomembna vprašanja.«

Vremenska napoved

Vremenska napoved za ponedeljek, 30. avgusta: pretežno lepo vreme, čez dan povečana prehodna oblačnost s krajevnimi nevihtami v vzhodni Sloveniji. Zjutraj po kotlinah megla. Temperatura ponoči med 6 in 12 stopinj, podnevi do 17 stopinj.

MORGAN PHILLIPS O OBISKU LABURISTIČNE DELEGACIJE NA KITAJSKEM

»NE MOREMO ZANIKATI vlade šest sto milijonov ljudi«

Generalni tajnik laburistične stranke poziva ZDA, naj pogledajo resnici v oči in naj sprejmejo položaj na Kitajskem kot najpomembnejši mednarodni činitelj

London, 29. avg. (Tanjug). Generalni tajnik laburistične stranke Morgan Phillips piše v svojem zadnjem sporočilu »Raymond News« iz Kitajske o obisku laburistične delegacije na Kitajskem in med drugim pravi tole: »Veliko smo videli ter se razgovarjali z velikim številom ljudi. Člani vlade, ministri in funkcionarji so nam bili dostopni in so odgovarjali na naša vprašanja. Na ideološkem tirišču je med nami velika vrzel, kar pa ne pomeni, da moramo živeti ločeno in ne sprejeti tistih stvari, s katerimi se docela strinjamo. Mi gledamo enako na potrebe miru in trgovine. Kitajska mora izpolniti svoj plan progresivne industrializacije, Velika

Grško pritožbo o Cipru so v Washingtonu neugodno sprejeli

New York, 29. avg. (Tanjug). Pritožba, ki jo je grška vlada vložila v OZN, zahtevajoč pravico do samoodločbe ciprskega ljudstva, oziroma priključitev Cipra h Grčiji, so v Washingtonu neugodno sprejeli.

V Washingtonu sodijo, da morata to vprašanje urediti le Velika Britanija in Ciper.

Britanija pa potrebuje mir za obnovo svoje industrije, pov čanje izvoza in skrcenje oborožitvenega bremena.«

Generalni tajnik laburistične stranke razvija zatem že znano tezo britanske zunanje politike o sodelovanju s Kitajsko, pri čemer neposredno poziva ZDA, naj pogledajo resnici v oči in naj sprejmejo položaj na Kitajskem kot najpomembnejši mednarodni činitelj.

»Prijateljstvo med Veliko Britanijo in Kitajsko ni v nasprotju s britansko-ameriškim prijateljstvom,« poudarja Morgan Phillips in pripominja: »Res je, da je Kitajska silno nezadovoljna spricho politike ZDA, zlasti glede na Formozo, Amerika podpira Cankajška, ameriški generali pa pregledujejo obrambne postojanke, oddaljene 14 milj od kitajske celine. Ameriška politika sloni na nujnosti kampanje proti komunizmu in preprečevanju širjenja le-tega celo na kitajskih otokih. Takšno gledanje je že samo po sebi nevzdržno in nevarno za mir.«

Poudarjajoč, da bi preprečitev kuomintangskih izpadov proti kitajski celini pripomogla k popuščanju krize, pripominja: »Ne moremo zanikati zakonite vlade 600 milijonov ljudi. Razen tega

je ženevska konferenca storila več od vzpostavitve premirja v Indokini. Odločno je postavila Kitajsko v središče svetovnih doseganj. Kitajska v tem središču ostane. Prej ali slej ji bo treba priznati ustrezen položaj v OZN.«

Morgan Phillips zatem opominja tiste, ki se boje mednarodne konsolidacije »komunističnega bloka« in poudarja, da bo ta blok neprimerno bolj trden, če bodo izpodbijali pripoznanje pravice deželam.

V Ankari bo izšla knjiga o Jugoslaviji

Beograd, 30. avg. (Tanjug.) Ob obisku predsednika turške republike g. Djelala Bajara v naši državi bo izšla te dni v Ankari knjiga o Jugoslaviji, ki jo bosta pridrill turška novinarja Ezad Orhan in Bedredin Nedik.

V knjigi bo obdelano gradivo z različnih področij življenja v Jugoslaviji, poseben del pa bo posvečen jugoslovansko-turškim odnosom, zlasti političnim, gospodarskim in vojaškim. Knjiga bo ilustrirana s fotografijami pomembnih osebnosti dveh zavezniških držav, natisnjena pa bo v srbohrvaščini, turščini in francoščini.

IZ PRIPRAV NA PROSLAVO NA OSTROŽNEM

To bo velika, vseljudska MANIFESTACIJA

na katero se pripravljajo v vseh mestih in vaseh širom po domovini

Tudi senovski rudarji se pripravljajo

Z dobro organizacijo, delom sindikalnih odborov in članov Zveze borcev se je poverjenikom SZDL na Senovem prijavilo zadnji teden že 1000 Senovčanov, ki bodo šli na Ostrožno. V rudniku so si delovne izmene uredili tako, da bo lahko šlo na proslavo kar največ rudarjev. Vse kaže, da so na Senovem pokazali za udeležbo na Ostrožnem izmed vseh krajev krškega okraja največ zanimanja. Pravilno so ljudem tolmačili politični pomen velikega slavnega štajerskega, tako da posamezniki dobro vedo, da ne gre zgolj za prijeten izlet, temveč za veliko manifestacijo naše enotnosti in trdne volje, da bomo vztrajali na pravilni poti v socializem.

Gorišnica se je najbolj izkazala v ptujskem okraju

Ne bi mogli trditi, da se prebivalci občine Gorišnica mnogo razlikujejo v vsakdanjem življenju od ljudi v drugih krajih okraja. Tudi oni imajo svoje slabosti — toda, čeprav niso vedno med najboljšimi, kadar gre za koristi skupnosti, jih tudi med najslabšimi ni najti. V pripravah za proslavo »Štajerska v borbi« pa so si spet priborili prvo mesto. Sicer sta Hajdina in seveda tudi Ptuj zbrala več prijaviteljev za proslavo na Ostrožnem. Toda če odštejemo Ptuj kot mesto, se tudi Hajdina ne more primerjati z Gorišnico. Hajdina je večja občina, ki ima mnogo delavcev, in je zbrala le 754 prijavitelj. V občini Gorišnica, ki je izrazito kmečki kraj, pa se jih je doslej prijavilo 634. Kmetje so izpričali, da svojo socialistično domovino ljubijo prav tako kakor delavci in da znajo ceniti žrtve za svobodo. Velik odziv prebivalcev v občini Gorišnica je prijetno iznenadilo mnoge Ptujčane.

Po zadnjih poročilih se je v ptujskem okraju prijavilo 9650 ljudi.

Gradnje v Novi Gorici

Nedaleč od moderne stanovanjske hiše gradbenega podjetja »Gorica«, ki so jo letos dogradili, bo kmalu izročena svojemu namenu še ena šeststanovanjska; gradi jo isto podjetje za družine železničarjev. Skupni stroški bodo znašali okrog 23 milij. din.

Strokovni nasveti, ki dosti stanejo

Letos so privrati določili iz vsote za investiranje visok znesek (6 milijard in 600 milijonov) za napredek živilske industrije. Predvsem naj bi zgradili hladilnice, klavnice, mlino in silose. Od kar so ta znesek dali na razpolago interesantom, je minilo več mesecev. Po podatkih Narodne banke je bilo doslej 114 zahtev za preureditev in zidavo mlinov in silosov, od katerih pa jih je bilo odobrenih samo 27. S hladilnicami in klavnici pa je nekoliko drugače. Izmed 109 zahtev je dobilo posojila 64 interesentov, 45 pa jih je bilo zavrnjenih. Potemtakem so doslej potoma natečaja podelili več kot 14 milijard dinarjev, od tega zneska pa naj bi letos porabili kakih 5 milijard dinarjev. Za naše razmere je to dokaj visok znesek za napredek in razvoj moderne živilske industrije.

Pomislike pa vzbujajo nekaj drugega. Če pogledamo temeljiteje vse prošnje za posojilo, ki jih prejema Narodna banka, homo videli, da sta bili malone dve tretjini elaboratov zavrnjeni zavoljo tega, ker so bili le-ti nezadostno obrazloženi ali neupravičeni. Zaskrbljiva je politika, ki jo uveljavljajo okrajni odbori. Pogosto se primeri, da odbori jamčijo za zgraditev objektov, ki so gospodarsko neupravičljivi in nimajo perspektive za razvoj. Jamčijo n. pr. za zgraditev več enakih objektov v enem mestu, okraju ali kraju ne glede na to, ali bodo dani pogoji za njihovo nadaljnje delo, ali bodo imeli zadosti surovin itd. Značilen je primer nekega odbora na Hrvaškem, ki je jamčil za zgraditev tovarne za predelavo sadja in solčiva, četudi v tem mestu vse leto primanjkuje vode, kar je prvi pogoj za normalno obratovanje tovarne.

Sedanja praksa je, da okrajni ljudski odbor po predlogu strokovnjakov (ki so, mimogrede povedano, preplavili okrajne odbore z raznimi osnutki in predlogi) sklene zgraditi hladilnico, klavnico ali podobno, in najame nekoga, ki bi izdelal elaborate in dokumentacije. Najčeste pa se okrajni odbori ne obračajo na projektivni zavod, ki je za to specializiran, marveč na posameznike. Posamezni strokovnjaki, ki bi radi prejeli honorar za svoje storitve, si ne belijo glave z vprašanjem, ali je ta objekt gospodarsko upravičen in ali ima v resnici perspektive za razvoj. Tako je n. pr. prišlo do absurdnega primera

di. Kakšna bo zaključna številka, je težko povedati. Vsekakor bo pa mnogo višja, saj so v nekaterih občinah komaj začeli zbirati prijave. P. J.

Zanimanje za proslavo v koprskem okraju

Med prebivalstvom koprškega okraja je opaziti vedno večje zanimanje za proslavo »Štajerska v borbi«, ki bo 19. septembra na Ostrožnem. Pripravljalni odbori se zanimajo za vse tehnične podrobnosti, hkrati pa skrbijo, da bi bile

priprave za to pomembno partizansko manifestacijo tudi v koprskem okraju čim bolj slovesne. Iz Sv. Antona pri Koprju se bo udeležilo proslave 60 domačinov skupaj z domačo godbo in pevskim zborom. Nadalje predvidevajo udeležbo godbe iz Sv. Lucije, godbe Jugoslovanske ljudske armade iz Portoroža in koprškega pevskega društva »Syobode«. Po dosedanjih podatkih se bo udeležilo proslave na Ostrožnem 300 ljudi iz siočevske občine, prav toliko iz občine Šmarje, 200 iz občine Marezije in 450 iz občine Koper-okolica.

Milka Minić

o pomenu kongresa za varstvo otrok

Zagreb, 29. avgusta (Tanjug). Predsednica svetovnega kongresa za varstvo otrok Milka Minić je v izjavi dopisniku »Tanjug« poudarila tri, za bližnji kongres v Zagrebu značilne glavne momente, in sicer: da je to prvi povojni kongres Mednarodne unije za varstvo otrok, da sodelujejo na njem najuglednejši činitelji na področju varstva otrok iz nad 30 dežel sveta in da posveča predsednik republike Josip Broz-Tito temu kongresu izredno pozornost, saj je ugodil prošnji, da ga bo začel.

»Delo Generalnega sveta Mednarodne unije, ki je te dni zasedal v Zagrebu«, je rekla Milka Minić, »je potrdilo nade, da je po svetu že znatno dozorela misel o potrebi neposrednega in stalnega sodelovanja med vsemi ljudmi in organizacijami, ki se bore za boljše življenjske pogoje in lepšo bodočnost otrok v vseh deželah. Tako vzdušje sodelovanja in zelo važna tematika, ki jo bomo obravnavali na tem kongresu — izmenjava mnenj o gospodarskih, družbenih in družinskih pogojih, v katerih rasto in se vzgajajo otroci po svetu — obeta, da bo kongres rodil plodne sadove in prispeval k nadaljnjim naporom za varstvo otrok na svetu.«

Kot pozitivno dejstvo v zvezi s kongresom v Zagrebu je Milka Minić poudarila sodelovanje predstavnikov OZN, specializiranih agencij OZN in mnogih organizacij za posamezna področja v Srbiji, kjer so izdelali elaborat in dokumentacijo za zgraditev objektov v petih okrajih. Sleherni izmed teh okrajev je računal na ostale štiri kot na svojo računsko bazo in je seveda sleherni na temelju strokovno obdelane dokumentacije trdil, da je zgraditev tega objekta najbolj upravičena prav v njegovem okraju!

Kazno je, da se okrajni odbori še ne morejo seznaniti z gospodarskim razmerjem po vsej deželi in jih presojeti, s čimer bi odločili o usmerjanju gospodarskega napredka v tej ali oni smeri. Zatorej bi bilo nujno potrebno usposobiti eno ali več strokovnih organizacij, ki bi se neprimerno bolj strokovno in temeljiteje ukvarjale s tem postatom. Tako ne bi bile komune prepričane strokovnjakom, ki — v lovu za honorarji — dajejo pogosto problematične predloge. Znebili bi se utvar o graditvi objektov, za katere niso dani pogoji, in bi se pravočasno lotile tistega, kar je zanje in za skupnost najbolj koristno.

Letošnji zagrebški velesejem bo doslej največji v Jugoslaviji

Domaćih in tujih razstavljalcev bo na njem nad 1000

Osmi povojni zagrebški velesejem od 3. do 14. septembra bo največji mednarodni velesejem, kar jih je bilo doslej v Jugoslaviji. Nad 1000 razstavljalcev iz Jugoslavije ter iz 16 evropskih in prekomorskih dežel bo razstavilo na njem svoje izdelke. Prijavljeni so tudi mnogi kupci in poslovni interesi malone iz vseh evropskih dežel, z Bližnjega vzhoda in iz drugih dežel, s katerimi ima Jugoslavija trgovinske stike. Vse to dokazuje, kako velik je mednarodni trgovinski pomen zagrebškega velesejma.

Naše gospodarstvo, ki od leta do leta razširja izbiro in odpiranja nova pota za izmenjavo z dru-

gimi deželami, bo zastopano na letošnjem zagrebškem velesejmu bolj kakor prejšnja leta. Naši izdelki bodo napolnili polovico vsega razstavnega prostora, ki so ga letos razširili na blizu 30.000 kvadrat. metrov. Jugoslovanska industrijska, kmetijska in obrtna podjetja bodo razstavila nad 2000 različnih izdelkov in pridelkov, ki pridejo v poštev za mednarodno izmenjavo. Na velesejmu bo prikazana široka izbira izvoznega blaga, od orodnih strojev, generatorjev in elektromotorjev, za katere se zanimajo dežele Bližnjega in Srednjega vzhoda ter južne Amerike, do živil, tobaka in nekaterih drugih

Razširitev ladjedelnice v Piranu

Koper, 29. avg. (Tanjug). — V ladjedelnici »Boris Kidrič« v Piranu je začela obratovati delavnica za popravilo ladijskih motorjev. To je prvi korak, da ladjedelnica, ki je doslej gradila samo lesene ladje, začne graditi tudi ladje železne konstrukcije. Ta načrt bodo uresničevali več let in letos bodo porabili zanj 21 milijonov din. V zadnjih letih se je število delavcev v ladjedelnici »Boris Kidrič«, ki je zgradila in obnovila že 55 ladij, potrojilo.

BERITE IN NAROČAJTE »LJUDSKO PRAVICO-BORBO«

Ali je družbena kritika v tisku obrekovanje?

Tovariš urednik!
V »Borbi« sem ondan prebral pismo tov. Radivoja Papića, predsednika Društva novinarjev BiH, objavljeno pod naslovom »Ali je lahko družbena kritika v tisku obrekovanje?«. Pisec se je dotaknil važnega vprašanja iz prakse našega novinarstva, ki posega v problem vloge tiska v socialistični demokraciji.

Popolnoma se strinjam s trditvijo tovariša Papića, da »čedalje širši razvoj socialistične demokracije v naši državi veča vlogo družbene kritike in daje velik pomen kolektivni presoji odnosov posameznika do družbe, pa tudi posameznika do posameznika«. Toda prav zato, ker se v tem strinjam s tov. Papićem, se ne morem strinjati z njim glede njegovih sklepov in predlogov.

Tov. Papić omenja primer nekega profesorja v Trebinju, ki so ga na konferenci »njegove partijske organizacije« kritizirali, ker ni prelomil z verskimi nazori in čustvi. Neki novinar je podatke s konference »prenesel v humoristični list«, v katerem je »na satiričen način objavljeno kritiziranje profesorja«. Na tisti partijski konferenci »niso bile ovržene trditve nekega člana ZK, da je profesor veren«. Partijska organizacija je naknadno proučila zadevo in ugotovila, da profesor ni veren. Medtem pa je profesor vložil tožbo in odgovorni urednik humorističnega lista je bil obsojen.

Iz tega primera povzema tov. Papić naslednje sklepe: prvič, sodišče je družbeno kritiko v tisku kvalificiralo kot obrekovanje in žalitev; drugič, nelogično je, da sodišče arbitrira v primeru družbene kritike v tisku na podlagi, katerih nosilci so posamezniki ali ki so širšega družbenega pomena, in tretjič, arbitriranje sodišča v takih primerih »zavira družbeno-kritično pobudo množičnih, družbenih in političnih organizacij«.

Na podlagi teh sklepov se tovariš Papić zavzema za idejo, da bi »naš sodišče v takšnih primerih ne bilo pristojno«. Pisec tudi predlaga, naj bi proučili »sedanja kvalifikacija obrekovanja in žalitve na splošno«. Vse to naj bi se zgodilo v razpravi v Ljudski skupščini in uveljavili naj bi nov zakon o tisku.

Preden bi se dotaknil zaključkov in predlogov tov. Papića, menim, da je treba opozoriti na nekatere momente, izvirajoče iz njegovega pisma. Le-ti so: prvič, povod za tožbo ni bilo razpravljanje na partijski konferenci, marveč članek v časniku; drugič, podatki s konference so bili istočasno »preneseni« v humoristični list in uporabljeni, da bi na podlagi njih »na satiričen način objavili kritiko, kar pomeni, da je tisto, kar je bilo objavljeno v časnikih, vendarle nekaj drugega, kakor tisto, kar so govorili na konferenci, ker profesorja najbrž niso kritizirali v obliki »humorističnih domislekov«. Potemtakem ima tudi članek v časniku, čeprav stoji na izjavi člana ZK, značaj samostojnega ukrepa novinarja in časnika proti profesorju; tretjič, na konferenci »niso ovrgli trditve nekega člana ZK, da je omenjeni profesor veren«, kar pomeni, da trditve tudi niso bile dokazane, kajti sicer organizacija ZK ne bi naknadno proučevala primera, da bi potem prišla do nasprotnih sklepov.

Iz tega jasno sledi, da je humoristični list na podlagi trditve, ki je konferenca ni sprejela kot dokončne sodbe, marveč samo kot povod za proučevanje, v svojih stolpcih, t. j. v najširšem smislu javno »na satiričen način« prikazal ne verujočega profesorja kot vernega. V kakšni zvezi, tovariš urednik, more biti ta ukrep časnika z »družbeno kritično pobudo naših družbenih in političnih organizacij?« Mar lahko sodna (tudi družbena) kritika takšne vrste »družbene kritike« pomeni zaviranje te pobude?

K ugotovitvi tov. Radivoja Papića o »povečani vlogi družbene kritike kot eni izmed lastnosti socialistične demokracije« bi pripomnil še to, ko gre za odnos družbe in posameznikov, da se razvoj socialistične demokracije hkrati kaže v odgovornosti posameznikov nasproti družbi in nasprotno, družbe nasproti posamezniku. Ko socialistična družba obravnava posameznika kot člana skupnosti, ga širše obveže do sebe, hkrati pa prevzame več svojih širših konkretiziranih družbenih obveznosti. S tem procesom nadaljnjega podružbljanja osebnosti in »individualiziranja« obveznosti in zanimanja družbene skupnosti socialistični razvoj zanika buržoazno načelo »svobode osebnosti«, ki dejansko pomeni »svobodo« gibanja v normah družbe, pa

tudi »ravnodušnost taiste družbe do individualne «usode» posameznikov.

Skupnost v Trebinju se je zanimala za tistega profesorja, za njegove nazore in čustva zato, ker ga obravnava ne le kot osebnost, marveč kot družbeno dobro, s katero računa v boju za uresničitev svojih ciljev. Skupnost bo istega profesorja, pa tudi vsakega drugega, če bi se »izneveril svoji vlogi«, v tej ali oni obliki družbeno kritizirala, toda metoda družbene kritike bo uporabila tudi tam, kjer drugi činitelji, tudi če nastopajo kot njeni organi, s svojimi ukrepi ovirajo določenega posameznika in uveljavljanju njegovih pravic in opravljanju njegovih družbenih funkcij. Ko skupnost brani posameznika pred neupravičeno kritiko, pred »obrekovanjem in žalitvijo«, s tem brani tudi svoje koristi.

Se nekaj besed o kvalifikaciji žalitve in obrekovanja, o novi vsebini pojmov časti, dostojanstva in ponosa, o čemer piše tovariš Papić. Menim, da je primer profesorja v Trebinju pravi izraz nove vsebine teh pojmov. Tu, v Angliji, kjer prevladuje versko gledanje na svet, bi se malokateri profesor čutil užaljenega, če bi o njem pisali, da je veren. Če praviš tu o nekem, da je kmečki mogotec, da kopljen denar, zveni to kot povsem jasna pohvala. V naši deželi, v kateri se pojavlja napredno gledanje na svet, v kateri gradimo socialistične družbene odnose, zvene vse te ugotovitve povsem drugače, če pa jih uporabljamo nepravilno v odnosu na človeka, so žalitve. Z reagiranjem na javno satirično kritiko o vernosti je profesor iz Trebinja izpričal, da mu je mnogo lažje na tem, da bi skupnost ne videla v njem vernega človeka, kar je lahko tudi dokaz, da sta pojma časti in ponosa polna nove vsebine. Socialistični razvoj pravzaprav briše razlike med družbenimi in individualnimi kvalitetai posameznikov, prve »individualizira«, druge pa »podružblja«. In zato bi ločitev enih od drugih z besedilom zakona pomenila nazadovanje, ne pa napredovanje.

Vse to seveda potrjuje ugotovitev tov. Papića o povečanju vloge družbene kritike v čedalje širšem in vsebinsko bogatejšem razvoju socialistične demokracije v naši državi. To pa hkrati pomeni povečanje odgovornosti za sleherni dejanje, ki ima značaj družbene kritike. V tem smislu pravzaprav zato, ker obravnavamo tisk kot organ družbene kritike, se poveča tudi njegova odgovornost. Tisto, kar zahteva tovariš Papić, namreč, da bi družbeno kritiko v tisku izločili iz pristojnosti sodišča, kar pravzaprav privedlo do tega, da bi z zakonitim dekretom postavili tisk v položaj monopoliziranega organa družbene kritike in celo, bolj konkretno rečeno, k sankcioniranju vsakega individualnega »družbeno kritičnega« ukrepa novinarja kot končne besede v imenu skupnosti brez pravne možnosti, da bi ga ovrgli. Ta pot bi po mojem mnenju privedla naš tisk na zelo spolzka tla in otežkočila njegovo prizadevanje, da postane tisto, kar res mora biti: organ družbene kritike. To pa lahko postane samo s svojo kvaliteto, samo z objektivnim poglobljanjem v družbeno problematiko in v posamezne pojave življenja. Najugodnejši in celo neogibno potrebni pogoji za takšno funkcijo tiska in njegov razvoj v to smer pa niso v monopolu na družbeno kritiko, marveč v delovanju v takšnem družbenopravnem mehanizmu, ki bo »avtomatično« ovrgel vsak ukrep tiska, ki nima značaja objektivne kritike.

Sedanji zakon o tisku je vsakakor zastarel. V novem zakonu, ko ga bomo uveljavljali, bi bilo treba razen odgovornosti novinarjev in tiska formulirati tudi ukrepe, ki bi novinarjem zagotovili največje možnosti, da bi objektivno spremljali delo družbenopolitičnih organizacij na torišču kritičnega obravnavanja posameznikov ali družbenih problemov, na katere je vezan ugled te ali one osebnosti. Stopnja objektivnosti poročil o razpravi ali konferenci, ki je v primeru spora ni težko ugotoviti, bi lahko bila hkrati tudi stopnja razbremenitve novinarjev od odgovornosti za objavljanje v tisku raznih »neuspešnosti« za posameznike ali kolektive. Lastne sklepe novinarjev v poročilih, komentarjih, satiričnih orisih itd., pa bi bilo treba ne glede na to, da stane na tej ali oni izjavi na konferencah, obravnavati kot samostojne ukrepe in novinarji naj bi zanje ne odgovarjali.

Dušan Blagojević, dopisnik »Borbe«, London

PREJŠNJI TEDEN SVETA

Vprašanje EOS v ospredju

Sja za sejo letošnje poletje, ki nikakor ne more veljati za mrtvo sezono v mednarodnem političnem življenju. Mine, že zdavnaj odprto vprašanje, ali bo moč uresničiti Evropsko obrambno skupnost — v kakšni obliki in zadnje čase tudi na splošno — ne dobi določene odgovora, ne trditvega ne nikalnega.

Niti zdaj, v obdobju, ko so toliko dni, tednov ali mesecev, toliko debat in konferenc razglasili za odločene.

Minul teden je bila končana konferenca v Bruslju — brez uspehov. Mendès-Francovi predlogi, ki predvidevajo omejitve mednarodnega znanja EOS, povišanje rezerv glede na funkcioniranje bodoče zahodnonemške vojske in močnejše zavarovanje vojaškega sistema ter njegovih udeležencev pred nevarnostjo, da bi se znalji v vodah, v katere niso nameravali zabresti, ko so snovali EOS, niso bili sprejeti. Toda tudi francoski ministri predsednik se jim ni odločil.

Mendès-France je po kratkem sestanku s Churchillom (o tem razgovoru nismo skoraj ničesar slišali) sklenil stopiti z bruseljskimi uspehi pred francosko skupščino in ne da bi uveljavil svoje mnenje in italijške svoje vlade (mlinogrede rečeno dolej še neenotno) zahtevati od nje, naj se naposled odloči.

Do te odločitve naj bi prišlo v soboto. V petek zvečer pa je imela vlada sejo, na kateri je sklenila predlagati — kdo ve kolikokrat že v zgodovini EOS — preložitve debate v skupščini, hkrati pa naj bi se obnovili razgovori z ostalimi petimi partnerji iz zasnove vojaške skupnosti.

Odgoditev debate o EOS je doslej zmeraj neugodno vplivala na francoski politični položaj. Če bo lahko ta zadnja odgoditev onemogočila sile, na katere zmeraj zaveda Mendès-France pri svojih načrtih, najbrž tokrat ne bo povzročila nevarnosti, da bi nastala kriza. O Mendès-France lahko rečemo, da je storil za Evropo več kakor mnoge druge francoske vlade, čeprav mu očitajo, da dela proti njenim koristim.

Tudi Schmidt-Wittmack je spregovoril

Zahodnonemško ministrstvo za notranje zadeve je 21. avgusta objavilo, da je pobegnil iz Zahodne Nemčije kršanskodemokratski poslanec v Bundestagu, član skupščinskih odborov za EOS in za splošno nemška vprašanja ter visoki funkcionar Adenauerjeve stranke Karl Franck Schmidt-Wittmack iz Hamburga. Po poreku je veletrgovec, drugače pa pravnik. Za azil je zaprosil zase, za svojo ženo in hčerko in ga tudi dobil.

Kakor je bilo pričakovati, je Schmidt-Wittmack kaj hitro spregovoril. Na tiskovni konferenci 16. avgusta v vzhodnem Berlinu je izjavil, da sta Washington in Bonn sklenila tajne dogovore, po katerih bi v Zahodni Nemčiji vzpostavili 24 aktivnih in 24 rezervnih divizij (namesto 12, kakor predvideva osnutek pogodbe o EOS), da bi obnovili letalske sile in razne specialne enote, med njimi tudi desantne.

Kancelarja Adenauerja je obdoližil nedemokratskih metod in avtoritativnih potez, njegovo politiko, slovnico na EOS, pa je srdito napadel. Čeg da nasprotuje koristim nemškega naroda in da vodi k povečanju mednarodne napetosti. Njegova izjava niso torej v glavnem ujema s trditvami dr. Otona Johna, bivšega direktorja zahodnonemškega zveznega urada za zaščito ustave, ki je malo prej zaprosil vzhodnonemško vlado za azil.

Politični pobezi in prošnje za azil za povojno Evropo niso nič izrednega, niti nenavadnega. Iz SZ in iz dežel pod njeno kontrolo beže vsak dan posamezni emigranti, manjše skupine in cele reke beguncev. Tudi v nasprotju smer beže politični begunci, le da jih je neprimerno manj. Na tem tolišču se nenehoma hlebe maljna vojna. Zadnje čase so poročila precej razburjena odkritja sovjetskih obveščevalcev Hohlova in Petrova, ki sta zaprosila za azil na Zahodu, pa tudi fantastične zamotane bajke bivšega češkoslovskega ministra in socialnega demokrata Laušana, ki je iz Salzburga skrivnostno izginil in se poljaval v Pragi, kjer sta njegova žena in hči že zdavnaj zaprti.

Primerjati Johnov, zlasti pa Schmidt-Wittmackov pobezi s temi in takšnimi — včasih pomembnimi, včasih pa tudi manj pomembnimi — emigranti bi bilo po mojem mnenju neupravičeno poenostavljati stvari. Sem sodijo — četudi nekatere med njimi niso brez slišerne podlage — tudi takšne razlage, kakor da so Johna ugrabili, dalje da je bil star sovjetski, gestapovski in angleški vojak, preden je postal šef zahodnonemške obveščevalne službe, da so oha stabili, naj

bi delala v duhu gonje proti EOS, da so v primeru Schmidt-Wittmack izkoristili njegov baje neugodni finančni položaj, da je treba razen tega iskati vzroke v družinskih prepričih itd.

S takšnimi pojasnili je v glavnem operiral zahodni tisk, vsem ko so izjave obeh beguncev v vzhodnonemškem tisku na široko razbotali, pač v prizadevanju, da bi oboje kar najbolj izkoristili v gonji proti EOS, zlasti pa proti ZDA, zadnje čase pa tudi za sovjetske teze in predloge o ureditvi evropskih vprašanj. In naposled bi radi z Johnovimi in Wittmackovimi izjavami v nekoliko spreminjenem mednarodnem političnem vzdušju dvignili že več let silno omamljan ugled politike na Vzhodu sploh in njenih nosilcev.

John in Schmidt-Wittmack silita človeka k razmišljanju. Mar se vsem tem domnevam (ki ne zvenga kaj prida prepričljivo) ne bi mogla zdaj pridružiti še domneva, da sta lahko ta dva Nemca samo človeka, ki sta ju strah pred ozivljanjem revanšnih naklepov in pred novo vojno (v tem oziru so spomnili pač še živi) ter grožnje s povampirjenjem nacizma (mar je malo pojavit, ki vzbujajo v tem oziru zaskrbljenost v Zahodni Nemčiji) ter brezuspesno iskanje tretjega izhoda napotila, da sta se zmetila in poskušala varnost, varen kočiček, morda pa tudi izhod tam, kjer ga dejansko ni.

John in Schmidt-Wittmack silita človeka k razmišljanju. Mar se vsem tem domnevam (ki ne zvenga kaj prida prepričljivo) ne bi mogla zdaj pridružiti še domneva, da sta lahko ta dva Nemca samo človeka, ki sta ju strah pred ozivljanjem revanšnih naklepov in pred novo vojno (v tem oziru so spomnili pač še živi) ter grožnje s povampirjenjem nacizma (mar je malo pojavit, ki vzbujajo v tem oziru zaskrbljenost v Zahodni Nemčiji) ter brezuspesno iskanje tretjega izhoda napotila, da sta se zmetila in poskušala varnost, varen kočiček, morda pa tudi izhod tam, kjer ga dejansko ni.

Vargasova smrt

Predsednik Brazilije Etulio Vargas si je minuli tork večer oglasil življenje. Zapustil je politično oporoko, v kateri pravi, da so njegove smrti krivi »mrhovinarji« v tajfni, ki bi radi »nadajevali« izkoriščanje brazilskega ljudstva.

Pred Vargasovo smrtjo je izbruhnila v Braziliji politična kriza, ne dvomno sprožena delno od zunaj, zaradi Vargasovih težavnih po gospodarski in politični osamosvojitvi dežele, delno pa so jo povzročila tudi notranja trenja in razmere, nastale sprito Vargasove neodločne politike. Sodeč po vsem pa je k temu neko, iliko pripomogla tudi podkupljivost nekaterih ljudi v Vargasovi okolici.

V takšnih okoliščinah so poskusili atentat na nekoga opozicijskega novinarja. Pri tem pa je bil ubit letalski major in novinarjevi družbi: za politične nasprotnike Etulla Vargas, tedaj že dokaj osamljenega, je napočil pričakovani trenutek. Skupina letalskih generalov je zahtevala, naj odstopi, namesto tega pa si je končal življenje.

Politična kriza v Braziliji je ne glede na njen nadaljnji razvoj vsakako povezana z glavnim vprašanjem tega kratkega bogatega in revnega velikanjskega kontinenta, z vprašanjem gospodarske in politične samostojnosti in svobode.

B. Lazlo

TRGOVINSKI STIKI MED JUGOSLAVIJO IN DEŽELAMI LATINSKE AMERIKE

VREDNOST MEDSEBOJNE IZMENJAVE BLAGA bo znašala kakih sedemdeset milijonov dolarjev

je izjavil Jakob Blažević dopisniku Tanjuga v New Yorku

»Gospodarski krogi in narodi dežel Latinske Amerike, ki smo jih obiskali, gledajo na Jugoslavijo kot na deželo, ki je dosegla velik napredek in s katero bi radi imeli tesne prijateljske stike,« je izjavil dopisniku Tanjuga Jakob Blažević, vodja jugoslovanske gospodarske delegacije, ki je obiskala Južno Ameriko. Jugoslovanska delegacija se je mudila v Braziliji, Urugvaj, Čilu, Argentini, Boliviji in Perurju, da bi navezala trgovske stike z deželami, s katerimi jih še nimamo, oziroma da bi sklenila nove trgovske pogodbe z deželami, s katerimi smo že prej navezali trgovske stike.

Jakov Blažević je izjavil, da se je dosedajni obseg trgovske izmenjave z Latinsko Ameriko skulal okrog 30 milijonov dolarjev, vtem ko sedanje pogodbe predvidevajo za kakih 70 milijonov dolarjev izmenjave. Všet pa ni znesek, ki ga predvidevajo pogodbenne klavzule za investicije. Na vprašanje o možnosti prodaje jugoslovanskega blaga na brazilskem trgu je Blažević odgovoril, da bi lahko vzlic čedalje hujši konkurenci jugoslovansko blago na tem trgu zelo dobro prodajali. Po njegovem mnenju je treba vzpostaviti tudi neposredne pomorske zveze s pristanišči Latinske Amerike.

Tovariši Blažević poudarja, da latinsko-ameriški trg zlasti potrebuje izdelke naše elektroindustrije in ladjedelnic, pa tudi druge končne izdelke in nekatere surovine. Jugoslovansko gospodarstvo pa je zainteresirano na raznih latinsko-ameriških surovinah.

»Potrebe in možnosti jugoslovanske in latinsko-ameriškega gospodarstva se medsebojno izpopolnjujejo,« je pripomnil Blažević, »in te potrebe lahko roče zelo tesno sodelovanje. To sodelovanje sloni na prizadevanju malih dežel, da bi se rešile gospodstva in monopolizma tako imenovanih močnih valut, da bi se medsebojno povezale in da bi bile v obravnavanju svojih zadev neodvisne od trgov močne valute.«

Na koncu se je Jakob Blažević dotaknil protijugoslovanske gonje, ki jo je skušal organizirati

Vatikan prek nekaterih ustaških elementov v latinsko-ameriških državah. »Ta poskus je doživel popoln poraz,« je rekel Blažević. »Jugoslavija uživa v teh deželah čedalje večji ugled in v dosedanjih izmenjavah z latinsko-ameriški državami so lahko ti narodi videli vsaj nekaj uspehov, ki jih je Jugoslavija dosegla.«

Blažević je rekel, da je šlo v primeru protijugoslovanskih izpadov zmeraj za zelo majhne skupinice ljudi. Našel je več primerov, kako so v Čilu, kjer je socialistična mladina odločno nastopila proti provokatorjem, vzklikali na ulicah Jugoslaviji in demokraciji.

»Na našem več mesecev trajajočem potovanju smo navezali stike z mnogimi najuglednejšimi predstavniki Latinske Amerike, ki so se zelo zanimali za Jugoslavijo, njen napredek in njene možnosti. In povsod so nas toplo sprejeli,« je izjavil na koncu tovariši Blažević.

Jugoslovanska gospodarska delegacija je po krajšem bivanju v New Yorku odpotovala v domovino.

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA
ANTHONY EDEN SE NE BO UDELEŽIL KONFERENCE O JUGOVZHODNEM AZIJSKEM PAKTU?

London, 29. avg. (Tanjug). »Sunday Times« piše, da se britanski zunanji minister Anthony Eden nemara ne bo udeležil konference jugovzhodnega azijskega pakta, ki se začne 6. septembra na Filipinih. Nerazčiščen položaj v Parizu je vplival, da še ni bil izdan sklep o Edenovem odhodu. Časnik piše, da bo Eden bržčas vodil britansko delegacijo v Manili. Če francoska narodna skupščina ratificira pogodbo o EOS, oziroma če končno veljavno odgođi glasovanje za dva do tri tedne. Če pa bo to del francoska skupščina odklonila pogodbo o EOS, bi Anthony Eden ostal v Londonu zaradi kritičnega položaja, ki bi v tem primeru nastal.

Časnik pripominja, da bi bil naslednji najverjetnejši korak konferenca štirih predstavnikov: ZDA, Velike Britanije, Francije in Zahodne Nemčije, ki bi proučila zamotano vprašanje sprejetja Zahodne Nemčije v Atlantski pakt.

REŠEVANJE ŽETVE

London, 29. avg. (Tanjug). Britanski kmetje zadnje štiri dni dan in noč rešujejo žetev pred neprestanim deževjem. Zadnje štiri dni pa je bilo suho vreme. Na mnogih poljih bodo morali umetno osušiti zemljo, da bi se lahko začela žetev. Letošnje leto je bilo v Veliki Britaniji v zadnjih 50 letih najneugodnejše za žetev.

INDIJA
KRIŠMA MENON ODPOVAL V FRANCIO

Bombaj, 29. avg. (AFP). Vodja indijske delegacije v OZN Krišma Menon bo sredi septembra odpotoval v Francijo kot osebni odposlanec predsednika vlade Nehruja. Sestal se bo s predsednikom francoske vlade Mendès-Francom, da bi se z njim razgovarjal o francoskih posestih v Indiji.

Menon bo nocoj odpotoval z letalom iz Bombaya v Rim. Nato bo obiskal Zenevo in London. Po obisku v Parizu bo odpotoval v New York na zasedanje Generalne skupščine OZN, ki se prične 21. septembra.

IZJAVA LOHJE

New Delhi, 29. avg. (Tanjug). Socialistični vrvek Lohija, o čigar ostavki na položaj generalnega tajnika stranke bo razpravljaj prihajni teden izvršni odbor, je sinoči izjavil, da bo tudi v prihajni član stranke, za katero bo delal kakor doslej. Svojo ostavko je Lohija označil kot protest proti ravnanju socialistične vlade v državi Travancore-Kočin z demonstracij, ki pa ne bo vplivala na njegovo strankarsko pripadnost.

Vodstvo socialistične stranke v Delhiju je davi poudarilo, da bo izvršni odbor enoten v zahtevi, naj Lohija prekliče svojo odločitev.

ZRTVE POPLAV

Kalkuta, 29. avg. (AFP). Med poplavi v pokrajini Ujar: Bradeš, Bihar, Zahodni Bengaliji in Asamu je umrlo približno 200 ljudi. Največ žrtev so terlale poplave v Zahodni Bengaliji (tukaj je izgubilo življenje 141 ljudi).

ODHOD NEVTRALNE KOMISIJE V INDOKINO

New Delhi, 29. avg. (Tanjug). Jutri odpotuje iz Delhija v Kalkuto prvi posebni vlak z vojaškimi osebami, določenim za nevtralno komisijo v Indokino. Septembra bodo tri posebna letala vsak dan vzdrževala stik s tremi indokitskimi državami in prenašala vojaški kontingent, in sicer skupno 942 častnikov in vojakov.

IZJAVA MINISTRA ZA INDUSTRIJO

New Delhi, 29. avg. (Tanjug). Indijski minister za industrijo Krišna Mačari je sinoči izjavil, da bo Indija po izpolnitvi drugega petletnega plana izdelala na leto 6 milijonov ton jekla in 10 milijonov ton cimenta. V drugem petletnem planu, ki ga bodo začeli izpolnjevati leta 1956, bodo ustvarili glavno pozornost graditvi jadrustrije.

UGODNO SPREJET FRANCOSKI SKLEP

New Delhi, 30. avg. (Tanjug). Delhijski politični krogi so ugodno sprejeli sklep francoskega parlamenta, da se z Indijo nadaljujejo pogajanja o bodočnosti francoskih posesti. Tukaj sodijo, da bo sprejete teza predloga pospešilo to rešitev. Cenav sklep francoskega parlamenta se proučuje, pa vendarle sodijo, da je do cela utemeljena teza, da je za te-

Prve velike stavke v Nemčiji izpodbijajo teorijo o »razrednem miru«

Predstojnik znanstvenega inštituta sindikatov je lani razvil teorijo o »dinamični politiki mezd« — Stavke razbijajo pravljico o razredni skladnosti v Nemčiji

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Bonn, avgusta.

V starem delu mesta Kölna, blizu kölnske katedrale, stoji zelo moderno poslopje s širokimi, sončnimi okni, obrnjenimi proti Reni. Tu ima svoje prostore znanstveni inštitut sindikatov, ki proučuje gospodarstvo in pripravlja dokumentacijo za politiko sindikatov. V njem je njegov predstojnik profesor Agarz lani privkratil razvil teorijo o »dinamični politiki mezd«.

Ce hočemo, da Nemčije ne bodo zadeli pretresi gospodarske depresije, pravi Agarz, moramo razširiti notranji trg in povečati delovno storilnost, da bo nemško blago vsak čas, ne pa samo med konjunkturo, sposobno za konkurenco na svetovnem trgu.

Ugodna povojna konjunktura in korejska vojna sta po njegovem mnenju povzročili tako naglo povečanje dohodka in tako ugoden položaj, da so zdaj Nemčiji dolžne malone vse evropske in izvenevropske dežele, ki trgujejo z njo. Drugi vir nemškega uspeha je pretirano izkoriščanje delavcev. Nemška industrija sodi med najmodernejše na svetu, delavske mezde pa ne ustrezajo naraščajoči proizvodnji. Takšen položaj ni normalen in v primeru gospodarske depresije bi se utegnili maščevati. Zato morajo sindikati po tej koncepciji zahtevati splošno zvišanje mezd, kar bo povzročilo povečanje kupne moči na notranjem trgu in prisililo

industrije, da bodo izpopolnili proizvodnjo.

Ne moremo govoriti o razrednem sodelovanju delavcev in delodajalcev, je rečeno dalje, če tempo naraščanja realnih mezd daleč zaostaja za tempom naraščanja dohodka. Sodelovanje delavskega razreda pri razdelitvi narodnega dohodka je nezadovoljivo. To mora konec koncev omajati temelje, na katerih sloni povojna nemška demokracija. Proti politiki dinamičnega dobička, ki jo uveljavljajo delodajalci in ki povzroča razredne spore, morajo torej sindikati postaviti politiko dinamičnih mezd.

Ko je prof. Agarz pojasnil svojo koncepcijo pred odborom za mezde in plače v predsedstvu sindikatov v Düsseldorfu, ni bil deležen odobravanja. Izmed 16 članov odbora jih je samo 5 sprejelo njegove teze kot podlago za praktične akcije.

Od takrat je minilo malone že pol leta. V tem času je sindikat kovinarjev predložil pet točk obsegajoč program (v glavnem sloneč na Agarzevih tezah) kot akcijski program sindikatov na splošno. Toda vsi ti predlogi so polomikah okrnega sindikalnega aparata. V sindikatu in v Socialnodemokratski stranki je bilo razširjeno mnenje, da delavci ne bodo stavkali, »ker dobro živijo. Poveljevanju gospodarskega mi-

ru in sodelovanja delavcev z delodajalci v Nemčiji so se pridružili sindikati in socialni demokraci.

V poturskih tovarnah in rudnikih je bil videti položaj nekoliko drugačen. Delavci so bili večidel nezadovoljni s »politiko sindikalne birokracije, ki niti ne ve, kako živimo, kakor se je izrazil neki delavec v podjetju »Mannsmann«. Zlasti ostro reakcijo je sprožila med delavci teorija nekaterih uglednih socialnih demokratov, po kateri se delavci zdaj spreminjajo v malomeščane in je torej treba stranko spreminiti v malomeščansko, iz programa pa izločiti vse, kar diši po marksizmu in »proletarski minulosti«. Zadnje čase je število članstva v sindikatih znatno padlo.

NA NASLOV SINDIKATA

Zivljenje je temeljito ovrglo mnenje, da delavci ne bodo stavkali. Začeli so kovinarji. Bilo je, ko da so vrgli iskro v smodnik. Hamburgskim delavcem malone sploh ni bilo treba postavljati stavkovnih straž, ker se je stavka v celoti posrečila. V Baden-Württembergu je glasovalo za stavko kakih 80% delavcev. Na Bavarskem je sodelovanje v stavki znatno manjše, kakih 60%. Sindikati pa so malone v vseh panogah napovedali boj za zvišanje mezd.

Predsedstvo sindikatov iz Düsseldorfa je poslalo 20. avgusta delavcem in njihovemu boju za zvišanje mezd nekakšno pozdravno pismo. Tudi predsedstvo Socialnodemokratske stranke je želelo delavskemu razredu uspeh in obsojilo zahteve vladne koalicije, naj bi država nastopila proti stavkojcem. Gibanje se naglo širi, hkrati pa presega okvire, ki mu jih postavljajo sindikati. Sindikati si prizadevajo, da bi dali vsemu gibanju izključno značaj boja za večje mezde in da ne bi bilo v njem niti trohice političnega ozadja. To je delno tudi razumljivo, ker nemški delavci po dvajsetih letih privkratil stavkajo v večjem obsegu. Na drugi strani pa so sindikati gradili svoj ugled na nevtralnem, nepolitičnem organizaciji. Sam potek dogodkov pa daje gibanju za zvišanje mezd delno politično lice.

V širnih paviljonih kölnskega velesejma se je zbralo 22. avgusta 10.000 gradbenih delavcev iz Porenja. Ko je član predsedstva sindikata gradbenih delavcev Leber rekel »nam ni potreben sindikat zaradi sindikata, marveč mi zahtevamo močno in bojevito organizacijo«, so njegove besede tako viharno odobraval v in mu tako navdušeno plaskali, da ni mogel priti do besede. Impozantno zborovanje gradbenih delavcev je bilo tudi v Porurju. Tudi tam je bilo slišati približno enake očitke na račun sindikatov.

Grška delegacija na zasedanju Generalne skupščine OZN

Atene, 29. avgusta. (Tanjug.) Grški zunanji minister Stefanos Stefanopoulos bo vodil grško delegacijo na bližnjem IX. zasedanju Generalne skupščine OZN. V Grčiji pripisujejo temu zasedanju velik pomen zlasti spriču zahtev grške vlade, naj bi prišlo na dnevni red tega zasedanja tudi ciprsko vprašanje.

Dasiravno naj bi grška delegacija odpotovala na zasedanje Generalne skupščine šele v drugi polovici septembra, pa pričakujejo, da bo generalni tajnik zunanje ministristva Aleksis Kiru, ki bo kot strokovnjak za ciprsko vprašanje v grški delegaciji, odpotoval v New York že v začetku septembra.

POLITICNE POSLEDICE

Ce se bo gibanje razširilo, kakor je pričakovati, tedaj bodo imeli delodajalci in vladne stranke dovolj vzroka za zaskrbljenost ne samo zato, ker stavke razbijajo pravljico o razredni skladnosti v Nemčiji, marveč tudi zato, ker prihaja te dni do izraza zavest delavcev o njihovi lastni moči. To pa pomeni za nemške razmere zelo mnogo.

Meščanski tisk kaže s prstom naravnost na to stran vprašanja in očita sindikatom, da bi radi postali sila nad državo in vlado, da hočejo vzpostaviti »sindikalno diktaturo« itd., hkrati pa poudarja, da sindikalni birokraciji niso pri srcu delavci, marveč njene lastne koristi. Meščanski tisk torej meni, da pomeni politika sindikatov nevarnost za nemško demokracijo.

»Industriekurjer« očita sindikatom, da so zakrivali naraščanje cen, ker »zvišanje mezd večja proizvodne stroške«. Zato po mnenju glasila industriecve gibanje za zvišanje mezd neposredno škoduje vsemu nemškemu narodu. Se važnejše je, da te prve stavke izpodbijajo mnenje o neborbenosti delavskega razreda in teorijo o tem, da se spreminja v srednji sloj. Vpliv takšnih teorij je v sindikatih in med socialnimi demokrati precejšen. Vprašanje je samo, ali se bo gibanje res tako razširilo, kakor pričakujejo, vprašanje je, ali bodo ljudje v sindikatih in vrstah socialnih demokratov, ki niso obremenjeni zazorom, da je politika razrednega sodelovanja prava demokracijska in socialistična politika, iz sedanjih dogodkov povzeli stvarne politične sklepe.

Bede Vujičić

IRAK
PREDSEDNIK LIBANONSKE VLADE V BAGDADU

Bagdad, 29. avg. (AFP). V Bagdadu so se začeli uradni razgovori med predsednikoma libanonske in iraške vlade. Predsednik libanonske vlade Abdulah Jafi, ki je danes odpotoval v Bagdad, je obiskal predsednika iraške vlade Nuri El Saida. Sporočeno je bilo, da se bodo razgovori jutri nadaljevali.

Na današnji tiskovni konferenci v Bagdadu je predsednik libanonske vlade izjavil, da sedanji razgovori med posameznimi državniki arabskih dežel ne morejo biti razlog za odgođitev sestanka političnega odbora Arabske lige. Pripomnil je, da se bo v Bagdadu razgovarjal o povabilu predsednika iraške vlade na sestanku vseh poglavarjev arabskih dežel.

JORDAN
IZREDNA SEJA VLADE

Aman, 29. avg. (Reuter). Včeraj je bila izredna seja jordanjske vlade, na kateri so obravnavali poročilo zunanjega ministra o razgovorih s predstavnikoma iraške in libanonske vlade. Sodijo, da so se ti razgovori nanašali na varnost meja arabskih dežel proti Izraelu. Na seji so razpravljali tudi o nadaljnjem urjenju jordanjsko-arabske legije in o trdnosti enotnosti arabskih dežel.

IRAN
ZAROTA PROTI VLADI

Teheran, 29. avg. (AFP). Danes so odkrili razpredeno mrežo zarotnikov, ki so kovali zaroto proti iraški vladi. V zaroto so zapleteni pripadniki politije in vojske. Oblasti so došle prijete kakih 250 oseb. Vojaški guverner Teherana ni hotel odgovoriti na vprašanje, koliko oseb je bilo aretiranih, dejal pa je, da se je začela široka policijska akcija.

SOVJETSKA ZVEZA
NOVI MINISTRSTVI

Moskva, 29. avg. (AFP). Sovjetska uradna agencija Tass je sporočila, da je Vrhovni predizid ZSSR ob sprejetju predloga Sveta ministrov sklenil ustanoviti dve novi ministristvi — za pomorsko in rečno ladjevje. Za voditelja prvega ministristva je bil ime-

IZRAEL
JORDANSKI IN IZRAELSKI VOJAKI SO SE SPOPADLI

Tel Aviv, 30. avg. (AFP). Predstavniki izraelske vojske ki danes sporočili, da so se minulo noč spoprijeli v Ranat Razielu na področju Jeruzalema jordanjski in izraelski vojaki. Jordanci so vdrli na izraelsko ozemlje in začeli streljati, pri čemer je bil ubit en stražar, drugi pa je bil ranjen.

FRANCIJA
MANEVI RI

V VZHODNEM SREDOZEMLJU

Pariz, 30. avg. (AFP). V vzhodnem Sredozemlju se bodo 31. avgusta začeli veliki manevri, ki se jih bodo udeležili kopenske, pomorske in letalske sile Atlantskega pakta. Kombinirani manevri pod poveljstvom ameriškega generala Paula Kendallja se bodo imenovali »operacija Keystone«. Cilj te operacije je pripraviti kombinirane akcije oboroženih sil, ki bodo imele nalogo varovati vzhodno Sredozemlje pred sovražnim napadom. Manevri, ki se bodo razvijali na področju severovzhodne Grčije ter severovzhodne in zahodne Turčije, bodo zajemali tudi izkreovanje in tem področju ob podpoti pomorskih letalskih sil.

ŠVEDSKA
POSKUSI Z IZOTOP I

Stockholm, 30. avg. (AFP). Profesor Gustav Nililin iz Stockholma in dr. Hans Blemer iz Münchena sta z uspehom končala poskuse glede praktične uporabe radioaktivnih izotopov za merjenje kroženja krvi brez slohernih posledic za bolnika. Te poskuse sta izvršila v kardiološkem oddelku Južne bolnišnice v Stockholmu. Uspehi nove metode bodo proučevali na svetovnem kongresu kardiologov, ki naj bi se začel 13. septembra v Washingtonu.

MAROKO
ATENTAT NA ODVETNIKA

Casablanca, 29. avg. (AFP). Maroški odvetnik Omar Slaui je bil hudo ranjen s štirimi strelji iz samoklada. Neznavec je streljal nanj minulo noč, ko se je Slaui vračal domov.

NEDELJSKI DOPOLDAN v Ljubljani in okolici

Našo pot smo začeli po praznični ljubljanskih ulicah, polnih megle. Pred kolodvorom šele smo našli nekaj živahnosti. Toda stari znanec Ljubljancem, eden zadnjih ostankov stare Ljubljane, »fjakar« Polde, se ni menil za svet okoli sebe. Mirno je spal na kozlu. Prav ko smo ga hoteli pritisniti, ga je zbudila stranka. In tako smo posneli Poldeta pri delu.

Polde pa ni edini, ki ne pozna nedeljskega počitka. Snažilec tramvajskih kretnic je bil že v zgodnjih jutranjih urah pridno na delu. Tudi delavci, ki izpirajo pesek s kock na Titovi cesti, so danes delali. Čas lepega vremena hiti in treba je izkoristiti tudi nedeljo. Pridružujejo se jim smetarji, ki delajo v nedeljah prav tako kot druge dneve.

Tako je vsako nedeljo na Graču, če je lepo vreme

Ljubljanski »firbec« tudi ob nedeljah ne počiva

vila nas je Sava. Takrat so prvič prodrli skozi oblake sončni žarki. »Srečno,« smo pozdravili ribiča. »Kako kaže?« »Slabo. Ne prijemajo.« Medtem ko so Ljubljancem že spali, je tale ribič zajahal kolo in odhitel na Savo.

Sicer pa ali bo kaj ujel, to niti ni tako važno. Sava, sončni žarki, megla, sveže zelenje povsod nakoči, kdo ne bi bil vesel nedeljskega jutra?

»Lepa živina — ponos živinorejca« — nas je v Domžalah pozdravil napis na cesti. Zavili smo z glavne ceste in glas zvočnika; ki smo ga slišali že od daleč, nam je pokazal pot.

»V krog stopa krava št. 49, št. 49...« Kmetijska zadruga je priredila

Ti delajo tudi ob nedeljah, da izkoristijo ugodno vreme

Po gladki cesti ven iz mesta

razstavo rodovne živine, združeno z ocenjevanjem in nagradami. Sedemdeset glav goveje živine se je zbralo na travniku in komisija je imela dovolj polja pri ocenjevanju in podeljevanju nagrad.

Malokje vidiš toliko delavcev skupaj. In tako smo se ustavili, da delovni polet ujamemo v fotografski aparat. »Ali ste tuji?« nas je vprašala tovarišica Štefka, ki so nam jo pokazali kot gospodinjo. Ko smo ji povedali, kdo smo, nam je pojasnila, da zidata hišo direktor tovarne in sodnik. Pomagat pa so jim prišli Domžalčani...

Tišina ob Zbiljskem jezeru je že marsikoga privabila

Lepa živina — ponos živinorejcev

dejavnosti. Razstava, za katero gre vsa čast njenim organizatorjem, prikazuje marsikaj takega, česar drugod na podobnih razstavah ni videti. Bakelitni izdelki, lignolitni tlak, keramični izdelki (zakaj teh v Ljubljani ni dobiti?), novi proizvodi tovarne Stol, najrazličnejši predmeti papirnice in Količevem in še in še je stvari, ki jih lahko občuduješ na kamniški razstavi. Poleg Tovarne keramičnih izdelkov razstavlja tovarna Titan, poleg nje Tovarna gumbov, tovarna Sviliant, Nedalet prikazuje svoje izdelke živilske industrije, tovarna gumbov, podjetje Kamnik... Vrsta je še tovarn iz kamniškega okoliša, ki sodelujejo na tej zanimivi gospodarski razstavi in vseh ni mogoče omeniti.

Dejavnosti, Razstava, za katero gre vsa čast njenim organizatorjem, prikazuje marsikaj takega, česar drugod na podobnih razstavah ni videti. Bakelitni izdelki, lignolitni tlak, keramični izdelki (zakaj teh v Ljubljani ni dobiti?), novi proizvodi tovarne Stol, najrazličnejši predmeti papirnice in Količevem in še in še je stvari, ki jih lahko občuduješ na kamniški razstavi. Poleg Tovarne keramičnih izdelkov razstavlja tovarna Titan, poleg nje Tovarna gumbov, tovarna Sviliant, Nedalet prikazuje svoje izdelke živilske industrije, tovarna gumbov, podjetje Kamnik... Vrsta je še tovarn iz kamniškega okoliša, ki sodelujejo na tej zanimivi gospodarski razstavi in vseh ni mogoče omeniti.

Iz Kamnika smo šli pogledat, kako je na Zbiljskem jezeru. Mimogrede smo se za trenutek zaustavili v Zapogah pri Vodicalih. Tu postavljajo spomenik padlim borcem iz vasi Zapoge-Hraše. Prihodnjo nedeljo bo odkritje. A ko so danes dvigali kamniti blok, se je zgodila nesreča in se je kamen preklal. Upajmo, da jim nesreča ne bo zavrla slovesnosti, ki jo pripravljajo.

»Janez in Micka, v Kranj sta šla po picca,« tako je odmevala vesela pesem na bregove Zbiljskega jezera, ko smo se ustavili ob čolnarni. Zaman smo iskali kopalcev. Toda ta dva, ki smo ju posneli, sta uživala po svoje. Družba razposajenih fantov, ki je ob spremljavi kitare neumorno prepevala, ju ni prav nič motila.

Danes, 30. avgusta, bo zagrebški radio imel posebno oddajo o delu udeležencev tečaja za slaviste v njih deželah.

V Amsterdamskem muzeju so priredili z naslovom »Zakladnice Vzhoda« razstavo umetniških del azijskih narodov. Razstavili so kitajske bronzne kipe, dela budistične umetnosti vseh dob in japonske slikarstva ter grafike.

In v Ljubljani? Kaj počno Ljubljancem v nedeljo dopoldne? Nekateri od njih smo pritisnili v Sentvidu, ko so hoteli proti Katarini, druge smo srečali na Celovški cesti. Najbolj vneti obiskovalci kinematografov so se že ob levutih postavili v vrsto. V opoljubljanskih urah pa je bilo najbolj živahno v Tivoliju. Razstava tržarjskih slikarjev je bila deležna dopoldne lepega obiska. Seveda kot običajno ni manjkalo tudi zijal pred pošto. In mož, ki ga je verjetno zdelala žlahna kapljica, je našel svoje počivališče ob vzhodu velikega pesnika.

Se kako uro bodo ljubljanske ulice bolj prazne, potem pa se bo začel živahen nedeljski popoldan. Ura je dve proč. Dopoldan je proč.

KULTURNI OBZORNIK

Končno tudi uspehi

Skromna beležka o delu Ljudske univerze mesta Ljubljane

Od pomladnega cvetja do rodovitne jeseni je včasih dolga pot, in mnogi, ki jih pomladno cvetje omami, kaj kmalu požabijo na sila preprosto resnico: cvet se mora ospeti, da drevo lahko obrodi. Da, marsikatero lepa zamisel nas navduši, toda ko se lotimo dela, da bi to lepo misel uresničili, nam često zmanjka poguma, vztrajnosti in dobre volje, in mnogokrat obetajoči pomladni cvet ostane brez sadu. Tako smo v teh povojnih letih marsikdaj zdvomili nad načrti, ki so nas ogreli in smo jih tudi sami pomagali ustvarjati, zdvomili smo, ker ni cvet čez noč dozorel v sad, ker nas je utrudila dolga pot od pomladi do jeseni. Mnogo zamislj smo tako pokopali.

Drugače pa je bilo tam, kjer sta nas vodili vztrajnost in vera v uspeh. Sem smemo s tihim ponosom priti do sedanjosti pot ljudske univerze mesta Ljubljane in njene sedanje uspehe. Tudi ta pot ni bila niti lahka niti kratka. Čeprav ustanovljena že takoj po osvoboditvi, se je »znašala« šele pred dvema letoma. Danes predstavlja najuspešnejšo vejo širokega delovanja ljudske prosvete.

Čeprav je prvotna zamisel ljudske univerze doživela marsikatero korekturo in je bila iz leta v leto podvržena najrazličnejšim spremembam, sta njen namen in vloga ostala nespremenjena: nuditi našemu delovnemu človeku široko izobrazbo in socialistično vzgojo. In osrednji ter najtežji problem je vsa ta leta bil in je še danes problem, kako pritegniti na predavanja ljudske univerze prav delavca, za katerega je bila ta ustanova v prvi vrsti ustanovljena. Samo informiranje in priporočanje ni mnogo zaleglo, treba je bilo poiskati in najti način, kako posamezne predmete, od medicinsko vzgojnih vprašanj pa preko gospodarstva in politike do problemov umetnosti in sodobne tehnike, posredovati delavcu tako, da ga bo predavanje ne samo pritegnilo, ampak mu bo tudi nekaj nudilo. Zainteresirati je bilo treba vrsto slovenskih znanstvenikov, gospodarstvenikov ter javnih in kulturnih delavcev, ki imajo mimo znanja tudi sposobnost, da najdejo za različno občinstvo tudi različno, njim ustrezno metodo posredovanja.

Razen čedalje večjega števila obiskovalcev posameznih predavanj je ljudski univerzi mesta Ljubljane uspelo že doslej pritegniti k sodelovanju naše res najboljše predavateljce, profesorje, javne in kulturne delavce, ter vzbuditi pri delavskih kolektivih tako zanimanje, da so letos že sami — vsaj nekateri med njimi — sodelovali pri sestavljanju programa, izrazili svoje pripombe in želje, skratka, začutili so potrebo po razširitvi in poglobitvi svoje izobrazbe, spoznali velike možnosti, ki jih nudi prav ljudska univerza, kar bo nedvomno v veliki meri pripomoglo do tesnejšega in uspešnejšega sodelovanja med njimi in predavatelji, a je obenem tudi dokaz, da je dosedanje delo ljudske univerze že rodilo svoje prve sadove.

Ce se na pragu nove sezone ali »šolskega letca« skušamo v nekaj stavkih dotakniti dela v pretekli sezoni, moramo zapisati, da je bilo to delo — kljub nekaterim tudi upravičenim pripombam kritike — vendarle uspešno. Če samo število ljudi (skoraj 27.000, od tega nad 8000 delavcev), ki je obiskovalo ljudsko univerzo v preteklem letu, je več kot samo razveseljivo, v najslabšem primeru pa vsaj zgoreni dokaz, da se ljudje za delo ljudske univerze močno zanimajo, kar je pa, če že ne porok, vsaj obet, da bo to delo obradilo tudi svoje sadove. Predavanja in ciklusi predavanj so obravnavali najzanimivejša in najbolj aktualna vprašanja iz znanja in notranje politike, probleme in sistem našega gospodarstva, s posebnim pogledom na

gospodarjenje v podjetjih, dalje: razvoj in pomen družbenega upravljanja, posamezna poglavja iz umetnosti in tehnike, vzgoje, šolstva in iz vrste drugih področij, ki zanimajo in zadevajo sodobnega človeka.

Mnoga predavanja so bila v podjetjih, namenjena izključno za delavce, v glavnem vedno na željo kolektiva, ki se je tu, v svojem krogu, pokazal mnogo bolj sproščene, nasploh so delavci pokazali mnogo zanimanja, izrazili svoje želje in pomisleke, skratka, pomagali so predavatelju, da se jim je približal. Tak način je prav gotovo primeren, če ne morda najprimernejši, da po najbližji poti in v največji meri doseže ljudska univerza svoj namen: nuditi sodobno izobrazbo in socialistično vzgojo iz dneva v dan širšemu krogu slovenskega delavstva.

Dokaj popularnosti so si pridobili tečajji in šole, ki jih vodi ljudska univerza, posebno šole za tuje jezike in tečajji za stenografijo ter strojepisje, ki imajo že svojo tradicijo in beležijo iz leta v leto vse večji obisk.

Nápak bi seveda bilo misliti, da je ljudska univerza premagala že vse težave, da v njenem delu ni slabosti in pomanjkljivosti, napak in iskanja, da, vsega tega je še vedno dovolj, vendar ne več toliko, da bi smeli še kakor koli dvomiti v uspeh njenega poslanstva, da ne bi videli niene jasno začetne poti ter velikih in vsak dan večjih možnosti, ki jih ima za dosego namena, ki daje vsemu njenemu delu polet in globok smisel.

NOVE KNJIGE

Erskine Caldwell: „Mojster“

Izdala »Narodna prosvjeta«, Sarajevo 1954

Jugoslavnani nimamo prevedenih mnogo Caldwellovih knjig (njegovo priletno napisano zgodbo »Koniški tat« so objavili že v treh, štirih časnikih in revijah), po nekaj romanih pa je zdaj izšel »Mojster«. Da pa bi Caldwell spoznali, zadostuje že ena sama njegova knjiga. Sleherno njegovo delo, celo sleherna črtica ima

namreč vse značilnosti njegovega ustvarjanja.

Takšna je tudi ta knjiga, ki obsega dve noveli, večjo — »Mojster«, in manjšo — »Klečanje pred vzhajajočim soncem«.

Caldwell je nedvomno eden izmed najuglednejših pisateljev sodobne Amerike. Med tisto pomembno plejado, ki jo tvorijo Hemingway, Faulkner, Wolf, pristevamo vedno tudi Caldwell. Pa vendar se slednji v nečem očitno razlikuje od ostalih. Ne gre za manjšo kvaliteto njegovega pisanja, temveč za nekaj drugega. Pri njem ni opaziti želje, niti poskusov, da bi za svoje umetniške težnje iskal novih izraznih oblik, kot to počenjajo drugi, oblik, ki včasih zmedejo povprečnega bralca (ta ne samo njega), ali pa so tarča za prereke kritikov Caldwell je ostal zvest klasičnemu slogu, mirni in jasni pripovedi. Za tisto, kar hoče povedati, ne potrebuje stilnih samovoljnosti, kajti te-te bi ga celo ovirale. Kar pove, je tako jasno in tako dolgo, da je vse to moč povedati edino tako, kot je zapisano: preprosto, mirno, jedrnat in neposredno.

Protest, čisto človeški upor proti družbenim krivicam, proti rasni diskriminaciji in sužnjeposesniškim tradicijam, proti brezdušnemu izkoriščanju in sramotni bedi na ameriškem Jugu, neusmiljena obožba poniževanja človeka, ki jo s svojimi pretresljivimi umetniškimi podobami in resničnostjo meče v obraz svojim sodobnikom in si tako pridobiva prijatelje in sovražnike — to je Caldwell.

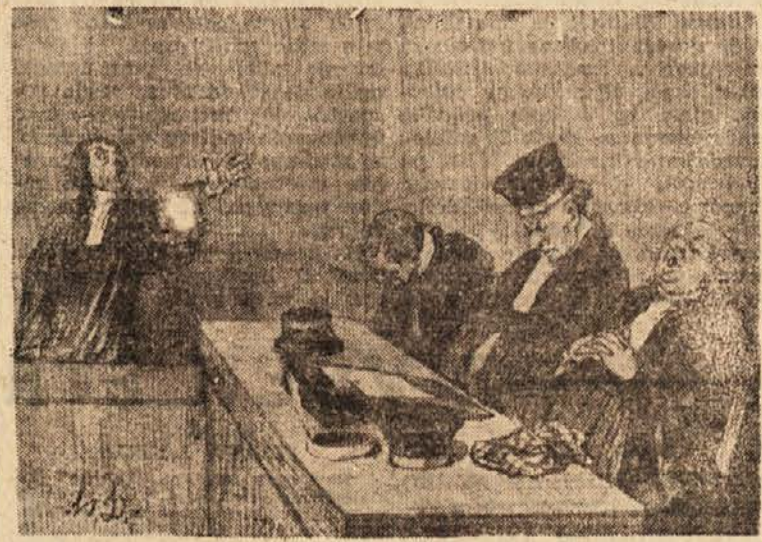
Ne čuva, ne išče, ne filozofira. Kar je doznal, kar je videl, pove kot smel borec, ne da ti karkoli ublaži, ne da bi odstopil. Oster in ne-kompromisen kritik družbe je. Človek se sicer lahko zgraža nad naturalističnimi prizori, lahko mu verjame ali ne — ne more pa se izogniti močnemu, neposrednemu vtisu, ki vzbuja plimo ogorčenja.

Caldwell več tudi ne pričakuje. Tudi »Mojster« je takšna knjiga. Tudi to je žalostna, grozotna podoba z Juga: ljudje, črni hlapeci in beli gospodarji, otopeli v svoji bedi, z nizkimi nagoni in strastmi, ljube, ki strahopetno dovoljujejo, da jih varajo, ponižujejo in celo ubijajo. Razen tega pa je »Mojster« tudi protiklerikalno pobarvan. Mojster je pridigar, »hlapec božji«, ki pride v majhno, zastopalo vas, kjer bednim belim gospodarjem služijo še bolj bedni črnci. In pridigar se tu pokazuje kot mojster za vse: pljančuje kocka, nadleguje ženske, opravlja posle zvočnika, ropa in ubija, v verskem zanosu pa »preraja grošnike«.

Občudovati je treba mojstrstvo, s katerim Caldwell tako živo in nazorno opisuje v tej knjigi okolje in značaje.

»Mojster« je knjiga, katero človek prebere in odloži z gnevom in žalostjo v sru. Toda ta gnev in žalost tudi bralca počlovečita.

DJ. Bogovič

Honoré Daumier: Obramba

Kulturne beležke

SEMINAR ZA TUJE SLAVISTE V ZAGREBU

31. avgusta bo v Zagrebu zaključen peti zaporedni seminar za tuje slaviste. Seminarja se je udeležilo 47 slavistov iz raznih dežel.

Udeleženci seminarja so obiskali Ljubljano, Marijo Gorico, rojstni kraj hrvaškega književnika Anta Kovčića, in Kumrovec, rojstni kraj maršala Tita. Ob svojem dva dni trajajočem izletu na morje so obiskali tudi Crikvenico, Reko in Opatijo.

Danes, 30. avgusta, bo zagrebški radio imel posebno oddajo o delu udeležencev tečaja za slaviste v njih deželah.

V kabinetu za risbe Louvrea, kjer prirejajo kdaj pa kdaj razstave z določeno temo, so razstavili 64 risb, ki prikazujejo razne prizore iz pariškega življenja med leti 1800 in 1900. Razstava se začneja z risbami Davida iz »Dobe Napoleona«, zaključuje pa s slikami Toulouse-Lautreca. Med razstavnimi deli vzbujajo pozornost zlasti risbe Courbetta in Delacroixa. Ista v svojih risalnih blokih zabeležila trenutno opažene motive in značilne momente iz političnega, družbenega in intimnega življenja Parizanov. Razstava ima razen umetniškega tudi dokumentarni pomen.

V Carigradu se mudi mlajša bizantinskega instituta iz Bostona, kateri se je posrečilo v Kahrija džamiji odkriti vrsto pomembnih mozaičkov in fresk iz XIV. stol. V predvorju so našli mozaike, v apsidni cerkvi pa cikel fresk.

Po poletnih svečanih igrav v Salzburgu, Bayreuthu, Luzernu in ostalih evropskih mestih bodo glasbene festivale nadaljevali tudi v septembru. V Benetkah bo od 11. do 24. septembra mednarodni festival sodobne glasbe, istočasno pa bo v Vichyju festival francoske glasbe. Od 18. septembra do 5. oktobra bo v Berlinu glasbeni in gledališki festival, na katerem bodo sodelovali berlinska Opera, milanska Scala in štiri berlinska gledališča.

Neka newyorška založba je izdala delo z naslovom »Enciklopedija imen novega veka«. V enciklopediji je obdelanih nad sto tisoč biografij osebnosti, ki so se uveljavile v zadnjih stoletjih v političnem in kulturnem življenju Evrope in Amerike.

V Bologni so 28. avgusta odprli veliko razstavo slik Guida Renija (1575-1649), na kateri so zbrali njegova najvažnejša dela iz italijanskih, francoskih, nemških in ameriških galerij. Guida Renija, ki so ga stoletja smatrali za drugega Rafaela, kasneje pa podcenjevali, bi naj na tej razstavi rehabilitirali z deli trajnejše umetniške vrednosti, v katerih se klasiistična pojmovanja najzreleje izražena.

Februarja prihodnjega leta bo minilo dve sto let od smrti francoskega filozofa in kritika absolutizma Montesquieua (1689-1755). Akademija znanosti, umetnosti in književnosti v Bordeauxu — v bližini tega mesta se je Montesquieu rodil in kjer je najdlje deloval kot predsednik vrhovnega sodišča — se je že začela pripravljati na proslavo te obletnice. Trudijo se predvsem, da bi našli nove in doslej neznane oziroma neobjavljene dokumente, ki se nanašajo na življenje in delo tega velikega misleca.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

KONČANO JE EVROPSKO PRVENSTVO V ATLETIKI

EVROPSKO PRVENSTVO V VESLANJU

Zadnji dan odlični rezultati

Naš osmerek tretji

Lorger je na teku na 110 m zapreke zasedel 4. mesto - Gubijam, sedmi - Mugoša poškodovan - Nov svetovni rekord v metu kladiva in v teku na 5000 m - Zatopek premagan

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Bern, 29. avgusta. Zadnji dan evropskega atletskega prvenstva je bil lep in sončen. Prvikrat je bil stadion napolnjen do zadnjega kotička. Bilo je več kot 25.000 gledalcev, ki so hoteli prisostvovati temu velikemu in dolgem neprekosljivemu prvenstvu. Finalno tekmovalje v teku na 110 m - ovire, 1500 m, 5000 m, štafeta 4x400 m, svetovni rekord Krivonosova, svetovni rekord Kuca, letni rekord Füttererja in drugi boji bodo ostali v nepozabnem spominu.

NESREČNI TEK

Lorgerja so smatrali za velikega favorita poleg Rusa Bulančika. Kakor pa se je že pripetilo mnogim favoritom, je imel tudi on smolo. Smolo zavoljo tega, ker je prav v svojem najzavnejšem teku podrl kar štiri zapreke. Pri šestih zaprekah je bil še drugi, tedaj pa je podrl še eno zapreko in zaostal. Čeprav je prišel na cilj šele četrty, je vendarle naš najboljši atlet na tem prvenstvu. Danes je dosegel čas 14,7. Zlastno je gledal, ko so razglasili zmagovalce. Pristopil je k trojici najboljših ter jim prisrčno čestital. Evropski prvak Bulančik je dejal, da sta imela Stolarjov in Lorger zares smolo.

NOV SVETOVNI REKORD KRIVONOSOVA

Rus Krivonosov se je predstavil kot nedvomno najboljši metalec kladiva na svetu. Dosegel je izvrsten svetovni rekord, kar za 1 m boljši od starega Strandlijevega rekorda. Gubijam, ki je zasedel sedmo mesto, je metal kladivo takole: prestop, 56,05, 56,75; Račić je 18. - 51,87 m.

ZMAGOSLAVJE KUČA

Za v Budimpešti so je Rusu Kuca izmuznil iz rok svetovni rekord v teku na 5000 m. Takšnega teka nismo še nikdar gledali. Kuc je začel ostro, vodil je pred ostalimi tekači približno 40 m. 1500 m je pretekel v času 4:10,7. Tempo je bil strahovit. V skupini sta vodila Zatopek in Kovač, ki pa nista niti po-

skušala dohiteti Kuca. 2000 m je Kuc pretekel v času 5:36,7. Videti je bilo, da bo dosežen nov svetovni rekord. Pri 2000 m je imel Kuc še 80 m prednosti pred ostalimi. Slo je samo še za to, kdo bo drugi, ali bo Kuca uspelo izboljšati svetovni rekord. 4000 m je Kuc pretekel v času 11:12,3. Še 1000 m. Zatopek je navahil, za njim pa Chataway. Bilo pa je prepozno. Kuc je pretekel na cilj v času 15:36,4. - Nov svetovni rekord! Zatopek in Chataway sta bila 100 za njim.

110 m ovire: Bulančik 14,4, Parker (Anglija) 14,6, Steinec (Nemčija) 14,7, Lorger (Jugoslavija) 14,7. Krivokapčič si je prbil sedmo mesto v metu diska. Rezultati: Consoolini (I) 53,44 m, Tosi (I) 52,34, Seccenzi (Madž) 51,58, Klic (Madž) 51,43, Nilson (Sv) 50,97, Gilgalka (SZ) 50,60, Krivokapčič 48,79.

Kladivo: Krivonosov (SZ) 63,34 m (nov svetovni rekord), Stranbl (Nor) 61,07, Cermak (Mad) 59,72, Rut (Polj) 57,70, Maca (CSR) 57,05, Nemeth (Mad) 56,86, Gubijam (J) 56,75.

400 m ovire: Julin (SZ) 50,5, Lltuev (SZ) 50,8, Mild (Fin) 51,5.

1500 m: Bannster (Angl) 3:48,8, Nilson (Dan) 3:44,4, Jungwirt (CSR) 3:43,4.

200 m - ženske: Itkina (SZ) 24,3, Turova (SZ) 24,4, Cempton (Angl) 24,4.

200 m - moški: Fütterer (N) 20,9, (izenačen evropski rekord), Ignatjev (SZ) 21,1, Ellis (Angl) 21,2.

4 x 100 m - ženske: SZ 45,8, Nemčija 46,4, Italija 46,9.

3000 m ovire je prbil naslov evropskega prvaka Madžar Rosi.

5000 m - finale: Kuc (SZ) 11:56,4 (nov svetovni rekord), Chataway (Angl) 14:00,8, Zatopek (CSR) 14:10,2.

Kopje: Siglo (Polj) 75,35, Kuznecov (SZ) 74,10, Nikianen (Fin) 73,38.

Višina: Nilson (Sved) 202 cm, Ranki (CSR) 198 cm, Ilvar (CSR) 196 cm. Štafeta 4 x 100 m - moški: Madžarska 40,6, Anglija 40,8, SZ 40,9.

ATLETSKI MITING ODREDA

Ljubljana, 29. avgusta. Na atletskem mitingu Odreda so bili večerj doseženi tle boljši rezultati: 100 m moški: Cernuta in Petrovič 11,8; met kopja - moški: Lenart 51,10 m; met koplja - ženske: Oršek 33,42; met diska - ženske: Hudobitnik 36,95.

Tekmovalje teniških veteranov

»Igra, niz in srečanje« - to so bile besede, ki so spreminjale naše najstarejše teniške tekmovalce dva dni v njihovi borbi za plakete ob 60-letnici tenisa v FLRJ.

Lepo poteze in področevalna igra sta bili osnovni odliki. Sprito ne več mladih udeležencev smo lahko s kvartilom njihovih iger kar zadovoljivi. Zmagovalac Bergant Evžen, starejši je navzile svojim letom pokazal pržnost in hitrost; njegov nasprotnik dr. Bleiweis pa je pokazal nekatere udarce, za katere bi mu lahko marsikateri igralec zavidal.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

»Igra, niz in srečanje« - to so bile besede, ki so spreminjale naše najstarejše teniške tekmovalce dva dni v njihovi borbi za plakete ob 60-letnici tenisa v FLRJ.

Lepo poteze in področevalna igra sta bili osnovni odliki. Sprito ne več mladih udeležencev smo lahko s kvartilom njihovih iger kar zadovoljivi. Zmagovalac Bergant Evžen, starejši je navzile svojim letom pokazal pržnost in hitrost; njegov nasprotnik dr. Bleiweis pa je pokazal nekatere udarce, za katere bi mu lahko marsikateri igralec zavidal.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Opatija, 28. avgusta (Tanjug). Palada, Bašo, Brski in Jakšič so se uvrstili v polfinalno tekmovalje posameznikov na četrtm mednarodnem prvenstvu Opatije. V doslednem tekmovalju je imel najtežavnejši posel Bašo, ki je danes v treh nizih 5:7, 9:7, 6:4 - premagal izvrstnega nemškega mladince Kaphamerja, Palada pa je premagal Leskeza z 6:1, 6:2. V tekmovalju žensk je sodelovalo 12 teniških igralcev, v finalu sta se uvrstili Gianni (Avstrija) in Tauha (Nemčija), ki sta zlahka premagali naši predstavnici Draškovičev in Nardinjevo.

Amsterdam, 29. avg. Danes je bilo v Amsterdamu končano evropsko veslaško prvenstvo, ki je trajalo 4 dni. Zadnji dan tekmovalja je bilo finalno tekmovalje v vseh 7 disciplinah. V sloherni disciplini so sodelovali po štirje člani. Izmed jugoslovanskih ekip se je uvrstil v finale samo osmerek, medtem ko so bili četverci s krmarjem in brez krmarja ter sciff izločeni. Četverci brez krmarja in sciff sta se dokopala do polfinala, ostali trije člani pa so bili že prej izločeni.

REZULTATI

četverci s krmarjem: ZSSR 6:25,4 (nov rekord), Danska 6:34,2, CSR 6:33,3, Švedska 6:39,7.

dvojica s krmarjem: Švica 7:35,7, Francija 7:40,3, Belgija 7:43,0, Švedska 7:45,2.

četverci brez krmarja: Italija 6:22,8, Anglija 6:26,4, Švica 6:28,5, Finska 6:32,9.

double sciff: Nemčija 6:37,2, Švica 6:37,3, ZSSR 6:42,6, CSR 7:03,4.

osmerek: ZSSR 5:58,3, Danska 6:00,7, Jugoslavija 6:02,6, CSR 6:03,4.

dvojica brez krmarja: Danska 6:59,2 (nov rekord), ZSSR 7:03,6, Anglija 7:04,8, Belgija 7:10,7.

sciff: Švica 7:12,4 (nov rekord), Poljska 7:18,0, ZSSR 7:20,1, Francija 7:31,6.

PRVENSTVO SLOVENIJE V HOKEJU NA TRAVI

Kladivar : Železničar (M) 4:1 (1:0)

Celje, 29. avg. V prvenstveni tekmi v hokeju na travi je danes domači Kladivar premagal goste mariborskega Železničarja 4:1 (1:0).

IZBIRNO TEKMOVANJE BALINARJEV ZA SVETOVNO PRVENSTVO ZMAGA REPREZENTACIJE SLOVENIJE

Ljubljana, 29. avg. Na vrtu gostilne »Kačič« ob Titovi cesti je bilo današnje izbirno tekmovalje za svetovno prvenstvo, ki bo v Franciji v St. Etienneu 2. in 10. oktobra.

V dvoboju sta se pomerili reprezentanci Slovenije in Hrvaške. Po sklepu Balinarske zveze bi zastopala Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu v Franciji zmagovalna ekipa omenjenega dvoboja.

Dvoboj je bil na izredni višini. Igralci enega kakor drugega moštva so bili izredno dobri. Slovenci, ki so bili v bilanju na batin vsakakor večji moštvi od svojih nasprotnikov, so odločili zmago v svojo korist. Rezultat 2:0 (15:9, 15:10) je velik uspeh za slovenske balinarje.

Druga liga bo ukinjena

Prihodnjo sezono bodo podvezni klubi tekmovali v štirih conah

Pred dnevi je bila v Beogradu izredna skupščina Nogometne zveze Jugoslavije, na kateri so delegati sklepali o novem tekmovalnem sistemu za l. 1955/56.

Skupščina se je udeležilo 97 delegatov. Milorad Lisinjić je v poročilu predlagal reorganizacijo sistema nogometnih tekmovalj na celotnem ozemlju FLRJ. Po tem predlogu upravni odbor NZJ se bo razpustil.

Na temelju čl. 29 statuta bo upravni odbor NZJ do 1. oktobra doležil podzveze, do istega roka pa bodo republiške zveze in podzveze spreminile in dopolnile propozicije tekmovalj.

Mađarsko nogometno moštvo »Honved« je premagalo nogometno moštvo »Göteborg« v istoimenskem mestu z rezultatom 8:4 (3:3).

Četverec »Krke« iz Sibenika, ki je izpadel v polfinalu

HRVATSKO-SLOVENSKA ODOJKARSKA LIGA TRI ZMAGE DOMAČINOV

Ljubljana, 29. avg. Po poletnem odmoru je danes nadaljevalo tekmovalje v obojki. Ljubljancani so sprejeli v goste žensko in moško obojkarško ekipo iz Borovega. Sinoči so se gostje pomerili z moško in žensko ekipo Ilirije, danes pa sta bili odigrani tekmi moških ekip Borovega in »Ljubljane« ter ženskih Borovega in AOK.

V prvi sobotni tekmi so Ilirjanke tesno izgubile, čeprav so v polju lepo igralle. V drugi tekmi je moška ekipa gostov pokazala nekaj lepih potez in odločila oba prva seta v svojo korist. Ilirjani so se znašli šele v tretjem setu. Zadnje tri sete so zaradi teme odigrali v dvoranah.

V nedeljski tekmi so se igralke iz Borovega močno upirale AOK, da bi tako ponovile sobotni uspeh. Boljše Ljubljancinke, pri katerih sta bili uspešni Leskovecova in Meseceva, so zmagale zasluzeno.

Malo je manjkalo, pa bi vodeli klub hrvatsko-slovenske lige »Ljubljana« izgubili točki. Borovo je bilo enakovredno nasprotnik »Ljubljane«. Pri domačih je bil najboljši Meserko, pri gostih pa se je izkazal odlični Vučković.

Rezultati: ženske - Borovo:Ilirija 3:2 (15:11, 11:15, 5:15, 15:3, 15:13), AOK:

Ljubljana, 29. avg. V prvenstveni tekmi košarkarske lige je »Ljubljana« premagala Borac iz Čacka z rezultatom 79:55 (33:28).

»Ljubljana«: Dvoržak 8, Kapelj 4, Zupančič 19, Remic II. 6, Čretnik 20, Vozelj 4, Romić I. 4, Vračko 2, Marčec 1 (41 prostih metov, 24 izkoriščenih).

Borac: Denić 6, Djurić I. 23, Djurić II. 12, Štamljanec 4, Ristić 5, Kovacević 4, Stefanović 1 (40 prostih metov, 25 izkoriščenih).

Brez posebnega napora je »Ljubljana« premagala zadnjega na lestvici in se pomaknila za mesto nazvor na prvenstveni lestvici. Pri domačih je bil najuspešnejši Čretnik, ki je s hitrimi prodori razbijal nasprotnikovo obrambo. Gostje, ki so pokazali skromno tehnično znanje, so imeli najboljšega moža v Djuriću I., ki je dosegel tudi največ košev za svojo ekipo.

Sodila sta pred 800 gledalci Pastor iz Novoga Sada in Steiner iz Ljubljane.

ZADNJA ŠPORTNA VEST AŠK : CRVENA ZVEZDA 66:44 (27:24)

Beograd, 30. avg. (Tanjug). V okviru zvezne ženske košarkarske lige je danes v Beogradu »Crvena zvezda« premagala »Ljubljano« z rezultatom 71:35 (30:9).

MLADINSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V WATERPOLU KAMNIČANI NAJBOLJŠI

Vrhnika, 29. avg. Včeraj in danes je bilo tukaj odigrano mladinsko prvenstvo Slovenije v waterpolu. Prvo mesto je zaslužno zasedlo moštvo Kamničani pred mladinci ljubljanske Ilirije.

Rezultati prvega dne: Izločene tekme: Ilirija : Ljubljana 8:3, Mladost (Kranj) : Bled 2:1. Tekma se je v regularnem času končala neodločeno 1:1. V podaljškju si je Mladost priborila zmago in vstop v prvo skupino. V prvi finalni tekmi je Kamnik premagal Ilirijo 7:3. Danes se je prvenstvo nadaljevalo in so bili doseženi tle rezultati: Ilirija : Mladost 2:1; Mladost : Kamnik 4:1. V tekmi za četrto mesto pa sta Ljubljana in Bled igrala neodločeno 3:3. Končni vrstni red ekip izgleda takole: Kamnik, Ilirija, Mladost, Bled, Ljubljana.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

Priloge: M. L.

DNEVNE NOVICE

Ljudska univerza sindikata DOZ, Miklošičeva 19, predvaja danes zadnjkrat ameriški dokumentarni film »Zakaj smo se borili« III. in IV. del.

Prodaja vstopnic za amer. barvni film »VRTINCU« je dnevno od 8 do 11.30, in sicer za kino »Unions« na dvorišču kina »Unions«, vhod iz Nazorjeve ulice, ter za kino »Komuna« na Letnem telediski »Partizana« v Tirolju.

»NARTA kolonska voda, NARTA toaletna krema so priznano najboljše — zato ne pozabite zahtevati izrecno«

RADIO LJUBLJANA

Sporod za ponedeljek, 30. avgusta 1954. Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored), vmes ob 5.30-5.40 Jutranja telodжба — 6.30-6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutranji orkestralni spored — 8.05 Rossini — O. Respighi Fantasična prodajalna — 7.30 Za gospodinje — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 8.10 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbecka (Prenos iz Maribora) — 8.30 Za pionirje — 8.50-9.00 Zabavna glasba — 12.00 Poskočne napevke — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — Anatolij Ljadov: Skatlica z godbo — Emil Adamič: Ljubljanski akvareli, Nikolaj Rimski-Korsakov: Čmrlijev let — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Novi filmi — 14.40 Poje moški vokalni oktet zagrebške opere — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleži ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature — Borislav Stanković: Stanolja — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Nasveti za dom — Pepika Levstek: Nekaj navodil za konserviranje — 18.10 Pisan spored zborovskih in solističnih skladb jugoslovanskih skladateljev — 18.50 Iz kolektivov za kolektive: Med delavci lesne industrije — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 III. simfonija v festivalu v Salzburgu: VIII. simfonijski koncert, orkester dunajske filharmonije, dirigent Wilhelm Furtwängler (L. van Beethoven) (Prenos iz Salzburga) — 22.20 Plesna glasba — 23.00-24.00 Nočni komorni koncert (na valu 202,1 in 212,4 ter kratkem valu 90,1 MHz) (M. Lipovšek, Blaž Arnič) — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Ponedeljek, 30. VIII. 1954: lekarna »Studentca«, Gorkega 18.

PARTIZAN: meh. film »Rio Escondido«. UDARNIK: jug. film »Bila sem močnejša«. STUDENCI: Zaprti. POBREZJE: Zaprti.

V Mariboru so se od 16. do 23. avgusta poročili: Gaspar Podmenšek in Ana Cvrljak, Franc Karner in Hedvika Faniinger, Anton Švajcar in Jožefa Feguš, Ljubo Simek in Friderika Damiš, Jože Matjaž in Antonija Robar, Jože Sever in Franciška Borovnik, Janez Žnider in Marijeta Ranner, Vincenc Zelenjak in Neža Požernik, Ferdinand Zerner in Ana Zumer, Novak Anton in Angela Kreva Jakob Vrbanič in Ana Pernat, Jožef Traven in Silva Krivoč, Ivan Kovčič in Alojzija Breznik, Jože Gorenjak in Mara Korolaj, Vekoslav Straus in Marija Vidovič, Kolbič Karel in Angela Haselejštejn, Anton Brodarič in Julijana Dobnik, Stanislav Krauer in Marija Iljaž, Vlado Težak in Zivka Peršon.

Umrli so v Mariboru: Zofija Pernek, stara 55 let, Josip Vidokovič, dojenček; Ivan Zelenko, 50 let; Viktor Cizej, 52 let; Boris Hol, dojenček; Marijn Bajde, 69 let; Karel Seljak, 40 let; Marija Birkmaier, 94 let; Cecilija Oceppek, 60 let; Albina Novak, 68 let; Jožefa Kočet, 78 let; Marija Ules, 76 let; Katarina Celan, 69 let; Mirko Zinauer, 79 let; Katarina Perko, 75 let; Elizabeta Kolonec, 72 let; Alojz Javršnik, 63 let; Angela Siljanec, 83 let; Emil Leskovšek, 53 let; Stefka Madžerac, 34 let.

OBVESTILO

Obveščamo vsa trgovinska podjetja na debelo in drobno, lektor tudi skladišča in tovarne, da od 8. avgusta 1954 ne bomo priznavali nobenih pogodb ali kupcij, ki bi jih morala skleniti naš bivši namestec Slavko Ferlih s pooblastilom tega podjetja. Hkrati razglasišmo zadevno pooblastilo za neveljavno.

»IZVOR« — PULJ Mestno trgovinsko podjetje z industrijskimi izdelki 4693

ZVEZA BORCEV MENGES IN SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA ČESTITATA K PRAZNIKU »STAJERSKA V BORBI« IN POZIVATA VSE ČLANE DA SE UDELEŽIJO PROSLAVE NA OSTROŽNEM

PLETARSKI SKOBELNI STROJ ugodno prodam. Naslov v podr. LP-Borbe v Trbovljah. T 59

PRODAMO LEŽEČI PARNI KOTEL s 15 m² ogrevne površine, v dobrem stanju. Interesenti naj se oglašajo na številko 1768.

STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO iščem za takoj. V zameno, oziroma v zahvalo za uslugu nudim prav tako opremljeno sobo v Murški Soboti. Ponudbe na ogl. odd. LP-Borbe pod »Mirna«.

ISCEM PRAZNO SOBO v mestu. Za uslugu instrumentir tuje jezike. Ponudbe pod »Prazna soba« na ogl. oddelku. 3375

RAZNO

SPREJMEM V REJO 2 otroka — starost od 2 let naprej. Naslov v podjetnični C 26

PREKLICUJEM vse klevete, katere sem raznašal proti komandirju postaje LM Poljčane Urbančič Stanetu, za neresnične ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Kockalj Franc. 2869

DROBNI OGLASI

DELO DOBI

20 MLAJŠIH MOSKIH MOCI, izurjenih v izdelavi lesne galanterije, dobi takoj zaposlitev v Lesno industrijskem obratu Radomlje (Prešerje) pri Kamniku, žel. postaja Jarše. 2915

ISCEMO AGILNEGA ZASTOPNIKA (upokojenca) za zbiranje oglasov in reklame v kraji: Slovenska gora, Celje, Ljubljana, Kranj, Trbovlje, Novo mesto, Koper, Rijeka, Ptuj in Murska Sobota. Ponudbe z opisom dosedanjega delovanja nasloviti na »Agencijo MI«, Maribor, Kneza Kocija ul. 5. M 296

TRGOVSKO PODJETJE AGROTEHNIKA export-import, Ljubljana, Miklošičeva c. 6 ISCE VAJENCA za prodajalno nadomestnih delov v kmetijski stroje. Pogoj 4 razredi srednje šole. Ponudbe poslati na gornji naslov. 2948

SOFERIA za 3 tonski tovorni avto išče industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod »Vesten« na oglasni oddelku. 2870

MESTNO GLEDALIŠČE v Ljubljani potrebuje tri biljeterje (honorarni zaposlitev). Interesenti naj prinese prošnje osebno do 31. avgusta v direktorijo gledališča (Gledališka pašča). 2968

SPREJMEMO 12 STROJNIH in 8 ORODNIH KLJUCAVNICARJEV. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3360

VEC KVALIFICIRANIH ZIDARJEV dobi zaposlitev. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3361

SPREJMEMO 15 TESARJEV. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3362

3 KOVACI dobi zaposlitev takoj. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice-Borbe. 3363

ISCEMO 10 KVALIF. MIZARJEV za Ljubljano okolico. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3364

FINANČNI KNJIGOVODJA dobi zaposlitev takoj. Ponudbe pod »Samostojen« na ogl. odd. LP-Borbe. 3365

ISCEMO 5 KLEPARJEV. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3366

PARKETAR dobi službo takoj. Naslov ogl. odd. LP-Borbe. 3367

SPREJMEMO 3 STROJNE TEHNIKE. Nastop službe, takoj. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3368

3 GRADBENE TEHNIKE dobi zaposlitev takoj. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3369

ISCEMO TORBARSKO POMOČNIKE. Zaposlitev takoj. Naslov v ogl. odd. Ljud. pravice-Borbe. 3370

2 VODOVODNA INSTALATERJA dobi zaposlitev. Naslov v ogl. odd. Ljud. pravice-Borbe. 3371

LEŠNO INDUSTRIJSKA TEHNIKA dobita služba takoj. Naslov v ogl. odd. Ljud. pravice-Borbe. 3372

SPREJMEMO VEC STRUGARJEV, brusilcev in plekarjev. Naslov v ogl. odd. LP-Borbe. 3393

PRODAM

SPRUŽNIČKI, Pol-Norton, 1½ prizma-sto, brezhibno, prodaja Andjelkovič, Javorska 74, Beograd. 11376

SPENSKO HRASTOVO OBLOGO (lambrerjo) s pripadajočimi masivnimi vrati in podboji v zelo dobrem stanju, višina 2 m (za odmontiranje v ploščah) skupno ca. 360 m² po ugodni ceni prodaja Narodna banka FLRJ, centrala za LRS, Ljubljana, Cankarjeva ul. 18. Ogljed vsak dan od 7.-14. ure. 2860

Ptuj ima nov stadion

V Ptujju je zrastel velik športni objekt. Na kraju slabega nogometnega igrišča je mesto dobilo moderen športni stadion. Vsebova 2.000 mestnih sedežev, temveč vseh Ptujčanov se tako izpolnjuje. Navoš pritrinjajo nogometno igrišče, ki ima videz zelene preproge, je po kvaliteti edinstveno v Sloveniji. Okrog igrišča je lepa atletska steza s predpisanimi betonskimi robniki in z mrežo, ki loči igrišče od gledalcev. Ko bo steza dokončana, bo primerna za vsako vrsto atletike, predvsem pa študentskega celotnega organiziranja atletskega prvenstva Slovenije, ki naj bi zbudilo zanimanje za to panogo v Ptujju. Tudi zidane tribune s betonskimi sedeli in aluminijasto streho dejansko že stojijo. V spodnjem delu tribune bo stanovanje za društvenega gospodarja, slačilnice za domače in gostujoče moštvo, ločeno za nogometno in rokometno, umivalnice s tuši, bife, klubska pisarna, dvorana za gimnastično sekcijo, v nadstropju pa moderno dvostezno kegljišče.

Ko človek vse to vidi, je prepričan, da so v Ptujju vsi pogoji za razvoj športa. Zakaj pa kljub temu še predsednik SD Drave tovariš Benčič pravi: »Nezadostno razvitemu športnemu življenju je kriva pasivnost starejših športnikov, ki se odveč ustajajo pri prvih korakih. Zato biva več kot nekdo. Velika ovira so bila tudi trenja v društvu. Sedaj so stoji šikovirani, odbor SD Drave pa stoji pred nalogo zajeti množice v društvu, ki šteje le 400 članov. Rokometna sekcija je ena najboljših. Ženska ekipa obstoji le eno leto, a je dosegla že lepe uspehe.

Nogometni, so vzgojili nov naraščaj in je moštvo, čeprav mlado po letih, homogeno.

Kegljaška sekcija ima največ članov, ki pa jian je pomanjkanje kegljišč delalo velike preglavice. Z novim dvosteznim kegljiščem lo to vprašanje rešeno in prišli bodo tudi večji uspehi v tem športu, ki ima v Ptujju veliko pristavev.

Z lahko atletiko pa se v Ptujju ne moremo pohvaliti. Sedaj so zaradi atletsko steze (Zveza športov Slovenije je pomagala z 200.000 dinarji), vendar manjkajo še osnovni rekviziti, predvsem pa dober atletski vzgojitelj. Pri SD Dravi bo ustanovljena atletska sekcija spomladi, in tedaj bodo skušali zajeti v sekcijo delavsko in dijaško mladino, pa tudi tiste, ki sedaj tekmujejo pri drugih društvih, iz preproste razloga — ker v Ptujju za to niso imeli možnosti.

SD Drava je predvsem delavsko športno društvo z bogatimi tradicijami. Sekcije, kjer je pretežno delavska mladina, so trajne. V Ptujju pa je tudi mnogo dijakov in študentov, ki pa so nezadostno zajeti v društvu. To so se navduševali po vrsti: za lahko atletiko, za rokomet, za košarko, za odbojko, a ko je generacija odšla na nadaljnji študij, je sekcija propadla. Povezava z delavsko mladino, ki bi lahko dalje gojila ta šport, je bila slaba.

Tako je s športom v Ptujju. Narčni »Drave« kažejo, da je ptujski šport na pravi poti, a da je potreben večje pomoči in pozornosti republikanskih športnih forumov.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA« Ameriški film »SESTRICNA RAHELA« Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave pa od 14. ure dalje.

KINO »SOČA« Francoski film »Taras Bulba« Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »UNION«: angl. barvni film »Vzpon na Everest«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »KOMUNA«: švic. film »Otroci Evrope«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Uri. Dones zadnjkrat! L. KINO »TABOR«: švic. film »Otroci Evrope«. Tednik. Predstava ob 20.30. L. KINO »JLA«: amer. film »Sestrična Rahela«. Tednik. Predstava ob 20.30. L. KINO »BEZIGRAD«: avstr. film »Gospodična Casanova«. Brez tednika. Predstava ob 20. ur. Prodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave. JESENICE »RADIO«: angl. barvni film »Henrik V.«. Predstavi ob 18

in 20. »LETNI KINO SVOBODA«: angleški film »Srebrno ladjevje«. Predstava ob 20. ur. CELJE »UNION«: franc. film »Sovražnik države št. 1«. Predstavi ob 18 in 20. ur. »DOM«: francoski film »Plačilo za strah«. Predstava ob 18.15. »LETNI KINO«: francoski film »Plačilo za strah«. Predstava ob 20.15. KRANJ »STORŽIČ«: angl. film »V sencih sovrastva«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — »LETNI KINO PARTIZAN«: francoski film »Trenutek resnice«. Predstava ob 19.30. PTUJ: amer. barvni film »Charljev tetka«. Tednik.

KINO »ŠIŠKA« Avstrijski film »Gospodična Casanova« Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO »TRIGLAV«

Slovenska kinoteka predvaja ameriški film »GOSPA CURIE« in tednik — Predstave ob 16, 18 in 20 — Prodaja vstopnic od 15. ure dalje

KUPIMO dinamo za galvanizacijo Istosmerni tok — 15 do 20 V in 1000 A Ponudbe na LO MO IZOLA do 10. septembra 1954!

Tovarna celuloze in papirja - Videm-Krško sprejme strojnika z daljšo prakso za turboagregat 6500 kW za novo kalorično centralo. Plača po tarifnem pravilniku 60 din na uro. Družinsko stanovanje zagotovljeno. nje zagotovljeno.

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE — POSTOJNA obvešča vse potnike, da se z dnem 30. avgusta 1954 začasno do nadaljnjega ukinja avtobusna proga ZELENISKA POSTAJA POSTOJNA—JAMA POSTOJNA IN OBRATNO zaradi tehničnih ovir. — Avtobusna proga POSTOJNA—BUKOVJE bo še nadalje obratovala.

TRIE E. M. REMARQUE touvaši

Roman 163 Sonce je počasi zašlo. Dolina je oživelja; sence, dotlej negibno čepeče v nagubanih tleh, so neslišno lezle na plan in plezale čedalje više liki orjaški pajki. Postalo je hladno. »Nazaj moramo, Pat,« sem dejal. Dvignila je pogled in njen obraz je bil nenadoma videti, ko da je razpadel od bolečin. Iznemada sem opazil, da je vse vedela. Vedela je, da ne bo nikoli več prišla čez to neizprošno pogorje na obzorju, vedela je to, pa je hotela prikriti. Toda za hip je izgubila prisotnost duha in iz njenih oči je odsevala vsa beda sveta. »Peljimo se še malo nizdol,« je rekla. »Samo še malo,« »Sedi k meni,« sem rekel potem ko sem se bil ozrl na Köstra. Vstopila je zadaj in prisedla k meni. Objel sem jo in potegnil odejo čez oba. Avto je vozil počasi nizdol, v dolino, v senco. »Robby, ljubček,« je šepetala Pat poleg mene, »zdaj mi je, ko da se peljeva domov, nazaj v najino življenje...« »Da,« sem pritrldil in potegnil odejo do njenih las. Hitro se je nočilo, čim nižje smo bili, tem hitreje je legala na zemljo noč. Pat je ležala vsa pod odejami. Dvignila je roko na moje prsi, pod srajco, čutil sem njeno roko na svoji koži, potem pa njeno dihanje, njene ustnice in potlej njene solze. Previdno, da ne bi čutila ovinka, je Köster na trgu naslednje vasi v dolgem loku obrnil avto in odpeljal počasi nazaj.

Sonce je bilo že zašlo, ko smo spet prispeli na vrh, in na vzhodu se je že prikazala med dvigajočimi se oblaki bleda in jasna luna. Odpeljali smo se nazaj, verige so monotono rožljale po zasneženi cesti, bilo je vse tiho, sedel sem negibno in čutil Patine solze na srcu, ko da krvavi tam rana. Čez dobro uro sem sedel v dvorani. Pat je bila v svoji sobi, Köster pa je bil odšel v vremensko opazovalnico vprašati, ali bo snežilo. Zunaj je bilo postalo soparno, luna je imela obroč in mehak in siv ko zamet je bil večer pred okni. Čez nekaj časa je prišel Antonio in prisedel k meni. Nekaj miz od naju je sedela topovska krogla v ročno tkani obleki in kratkih hlačah. Dojenčkov obraz z napetimi ustnicami in hladnimi očmi, nad njimi okrogla rdeča glava brez las, bleščeča ko biljardna krogla. Poleg njega suha žena globoko udrtih oči in prosečega, skrbi polnega izraza na obrazu. Topovska krogla je bila živahna, njena glava se je venomer obračala, šape rožnate barve so opisovalce v zraku polkroge. »Čudovito je tu gori, naravnost čudovito! Panorama, ta zrak, ta oskrba! Tu se ti res dobro godi...« »Bernhard,« je rekla žena tiho. »Bogme, tako bi tudi jaz rad vsaj enkrat v življenju živel, da bi me razvajali in negovali!« Priskuten smeh. »No, sicer pa ti privoščim...« »Ah, Bernhard,« je rekla žena plaho. »Kaj, kaj pa hočeš reči?« je rohnela topovska krogla veselo, »saj bolje sploti ni moč živeti! Saj živiš tu ko v raj! Kaj pa misliš, kaj delam jaz tam dole? Jutri zjutraj se bom moral že spet ubadati s svojimi posli. Bodi vesela, da tega splot ne vidiš. Na, veseli me, da sem videl, da se ti tu dobro godi.« »Bernhard, saj se mi ne godi dobro,« je rekla žena. »No, no, otročiček,« je rentalil Bernhard, »nikar ne postani

tako razvajena! Kaj pa naj rečem jaz! Venomer delaj, povsod konkurzi, davki, — na, saj človek vse rad stori.« Žena je molčala. »Korenjaški fant,« sem rekel obrnjen k Antoniju. »Pa še kako!« je odgovoril. »Ze od večeraj je tu in sliherni poskus svoje žene, da bi mu dopovedala, da ni vse tako sijajno, pobje s svojim, tu se ti godi sijajno. Ničesar noče videti, veste, — ne njenega strahu, ne njene bolezn, ne njene osamljenosti. Najbrž si je že zdavnaj poiskal v Berlinu drugo topovsko kroglo, sem pa prihaja samo vsakega pol leta na dolžnostni obisk, si mane roke, židane volje, pri tem pa misli le na svojo udobnost. Samo da ničesar ne sliši! Takšne reči se tu pogosto dogajajo.« »Kako dolgo pa je ta žena že tu?« »Približno dve leti.« Gruča mladih ljudi je hehetaje tekla skozi dvorano. Antonio se je zasmel. »Ti prihajajo s pošte. Rothu so brzojavili.« »Kdo pa je Roth?« »To je bolnik, ki je prvi na vrsti, da zapusti sanatorij. Brzojavili so mu, da se zaradi epidemije gripe ne sme vrniti domov, marveč da mora ostati še tu. To so običajne tukajšnje šale, ker morajo sami ostati tu, razumete?« Pogledal sem skoz okno na sivi zamet zastrtih gora. Saj vse to ni res, sem pomislil, saj vse to ni resnično, saj ni mogoče, da bi se kaj takšnega dogajalo. Saj to je vendar samo gledališki oder, na katerem se gredo nekoliko smrt. Če človek umrje, je to vendar nekaj strašno resnega. Saj bi lahko šel za temi fanti, jih potrepil po rami in jim rekel: »Kajne, to tu je samo salonska smrt, vi pa ste samo veseli amaterji umiranja? Potem človek spet vstane in se prikloni!« Saj tako vendar ni mogoče umirati, s malenkostno vročino in ostro sapo, k umiranju sodijo vendar strel in rane, tako vendar jaz poznam...«

OBIŠČITE NAŠ PAVILJON
na

Gospodarski razstavi v Kamniku

KI BO V ČASU
OD 28. AVGUSTA
DO 9. SEPTEMBRA

**Keramično-kemično podjetje
Kamnik**

Obiščite gospodarsko razstavo v Kamniku

v prostorih gimnazije v času od
28. avgusta do 9. septembra 1954

Prikaz industrije, obrti, kmetij-
stva, gozdarstva in živinoreje

**Socialistična zveza delovnega
ljudstva in Zveza borcev —
Domžale**

Čestitata k prazniku na Ostrožnem! Poziva vse bivše borce, da se udeležijo pohoda na Ostrožno!

OD 3. DO 14. SEPTEMBRA 1954
BO V ZAGREBU

ZAGREBSKI VELESEJEM

600 jugoslov. razstavljalcev — razstavljalci iz 18 tujih držav — 4400 proizvođačev
Popusti za obisk: na železnici 25%, na ladnjah 50%, na letalih 25%!

OBIŠČITE NAJVEČJI VELESEJEM JUGOSLAVIJE!

KUPIMO:

centrifugo, visečo, nihalno
z ograjenim motorjem 80—100 mm & košare

**univerzalno delilno glavo za rezkalni stroj
amerikanko s štirimi čeljustmi**
250—350 Amperov

varilni agregat od 250—350 amperov
točkasti varilni aparat
do 6 mm debeline

NASLOV V OGLASNEM ODDELKU

TOVARNA POLJEDELSKIH STROJEV — MARIBOR

MELJSKA CESTA 101 — TELEFON 23-81

razpisuje mesto

tehničnega vodje

Pogoji: diplomiran strojni inženir z najmanj desetletno prakso. — Plača po dogovoru.

Pismene ponudbe je treba poslati na sekretariat podjetja.

TOVARNA POLJEDELSKIH STROJEV
MARIBOR

Oglašujte v »Ljudski pravici-Borbi«

TE »KOLUBARA«

PODJETJE V IZGRADNJI — VELIKI ČRLJENI

RAZPISUJE

I. OFERTALNO LICITACIJO

za zgraditev industrijskega tira
**ŠUŠARA—MEDOŠEVAC—ZELEZNIŠKA POSTAJA
»KOLUBARA«**

PRORAČUNSKA VREDNOST DELA ZNAŠA
260.000.000 DINARJEV

Licitacija bo v Beogradu v pisarni »Energoprojekt«, Brankova ulica 25/II., dne 23. septembra 1954 ob 11. uri.

Elaborati so na vpogled, tehnične pogoje s predmerom pa lahko dobite vsak dan od 7—13 v Beogradu, Brankova ulica 25/II., soba števil. 1.

Licitanti morajo zadostiti vsem pogojem, predvidenim v uredbi in navodilih o uporabi uredbe o licitaciji.

Pismene ponudbe v zapečatenih ovitkih je treba izročiti na dan licitacije licitacijski komisiji TE »KOLUBARA«.

PREZIVELIM BORCEM 43. ISTRSKE DIVIZIJE

Dne 4. in 5. septembra bo v Pulju proslava 10-letnice ustanovitve 43. Istrske divizije.

Vabimo vse preživle borce te enote, da se udeležijo proslave.

Zbirališče bo 4. septembra ob 16. uri na Trgu na mostu v Pulju, od koder odidejo udeleženci na taborjenje.

Z odlokom Generalne direkcije jugoslovenskih železnic št. 406-7 z dne 19. avg. 1954 je dovoljen 50% popust na vse vlake od vseh postaj FLRJ do Pulja in nazaj, in sicer od 2. do 7. septembra t. l.

ODBOR ZA PROSLAVO,
PULJ

„IZOLIRKA“ LJUBLJANA-MOSTE

obvešča vse svoje cenjene odjemalce, da bo tudi letos razstavila svoje izdelke na

MEDNARODNEM ZAGREBSKEM VELESEJMU
OD 3. DO 14. SEPTEMBRA 1954!

Obiščite naš razstaveni prostor v paviljonu R, novi del velesejma, kjer si boste ogledali razstavljene izdelke, in sicer:

**BITUMENSKÉ STREŠNE LEPENKE • VROČIH IN HLADNIH BITUMENSKIH
PREMAZOV • KATRANSKIH IN TOPLOTNO IZOLACIJSKIH MATERIALOV!**

Na razstavnem prostoru lahko prejmete vsa tehnična in komercialna pojasnila!

Tovarna kovanega orodja

ZREČE

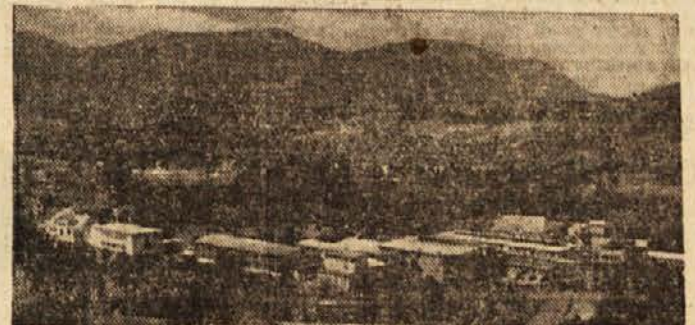
Kogar pot zanese na Brinjevo goro, od koder je videti daleč naokoli same lepe kraje — Zreče, Oplotnico, Slovenske Konjice in druge, išče medpotoma sebi odgovora, zakaj so goro imenovali po brinju. Ob klancih, ki vodijo skozi gozd, po strmih pobočju na severni strani in na obronkih smrekovega gozda ni najti brinja. Najbrž je brinje tod raslo v letih pred nami, ali pa celo davno poprej. Sicer pa, saj ljudje od drugod ne hodijo na to goro zastran brinja, marveč jih zanimajo izkopanine, ki pričajo o razvojni stopnji prebivalcev, živčih na tej gori pred približno 2000 leti — v ilirski dobi.

Če zapustite kraje na Brinjevi gori, pa se napotite v smeri Pohorja, vedo ljudje marsikaj povedati o kovaštvu v teh krajih. Pod Pohorjem naletite tudi na starodavno kovačnico Ošlagovih, kjer je živel več generacij izkusnih kovačev. Torej po vsem tem ni čudno, da sta leta 1919 dva inženirja, Mah in

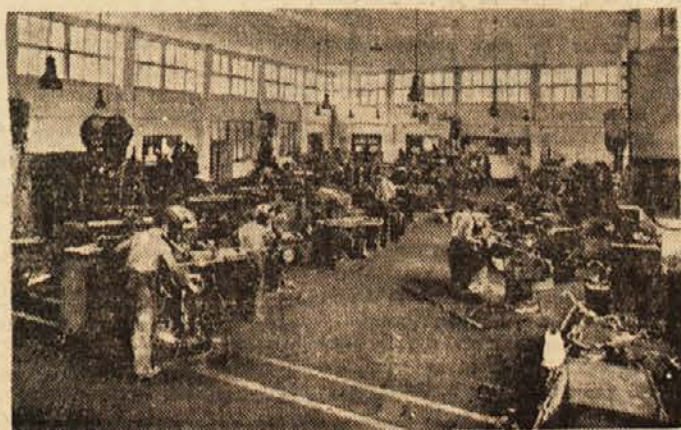
Brenc, dala preurediti nekdanji mlin ob Dravinji v kovačnico na vodni pogon. Leta 1922 je kovačnica orodja pričela redno obratovati. Kovali so poljedelsko orodje. Takrat je bilo zaposlenih pri kovanju orodja blizu 50 kovačev iz okoliških krajev in iz Zreč. Število delavcev je nekoliko poraslo, ko se je obrat malenkostno razširil. Med vojno, leta 1944, so edince XIV. divizije tovarno zažgale, ker so Nemci v njej kovali dele za tanke in oklopna vozila.

Na pogorišču je zraslo novo...:

Jeklene pesmi številnih težkih avtomatičnih kladiv ni slišati daleč. Tajinstvena ostane med močnimi stenami novih delovnih dvoran in zelenih gora, ki z vseh strani obdajajo Zreče. Marsikateri potnik na magistrali Maribor—Celje ni slutil, kaj se skriva za hribom, pod Brinjevo goro. Od Mariborske ceste je do Zreč kako uro hoda in že uzre človek nekaj mogočnega, kar je zraslo vilni stari odjemalci zmeraj zahtevajo Ameriko, Bližnji Vzhod in še v nekatere v povojnih letih. Če pa ostane dlje v Zrečah, pa spozna vse, kar je novega zraslo z nastajajočo Tovarno kovanega orodja, ki zaposluje že nad 600 kovačev, obdelovalcev in drugih delavcev. Od stare požgane kovačnice je ostal le še debel vmesni zid, vse ostalo pa je novo. Podjetje se je najbolj razširilo v minulih treh letih, ko je prejelo za preusmeritev proizvodnje dovolj investicijskih kreditov. Delovni kolektiv stremi spriči potreb predvsem k proizvodnji mehničnega orodja, kompletnih ganitur orodja za tovarne avtomobile

in traktorje domačega izdelka, kompletnih kaset orodja za mehnične delavnice in odkovkov za avtomobilsko industrijo. Seveda pa niso mogli povsem opustiti proizvodnje iskanega poljedelskega orodja, čeprav so večji del starih strojev prodali tovarni »Čelik« v Kreševo. Le-ta namreč proizvaja izključno samo poljedelsko orodje. Številni stari odjemalci zmiraj zahtevajo kvalitetno orodje iz zreške tovarne in jih s tem tudi prisilijo k proizvodnji le-tega. Glede na to, da izdujejo v tovarni kakovostna mehnična orodja, so poskrbeli tudi za lepoto svojih izdelkov iz plemenitih jekel. Tako so letos osvojili broniranje in niklanje orodja, da ne bi na svetovnem trgu zaostajali za tujimi izvozniki. Prizadevanja zreških orodjarjev za dosego tega cilja pa so že bila kronana z uspehom. Domači in tuji odjemalci so zadovoljni s kakovostjo orodja. Nekateri med njimi so poslali tovarni celo pismena priznanja in ni čudno, če si izdelki modernih kovačev izpod Pohorja uspešno utirajo pot v Paragvaj, Brazilijo, Turčijo, Sirijo, Grčijo, Severno Afriko, Južno Ameriko, Bližnji Vzhod

»ROG«, TOVARNA KOLES V
LJUBLJANI, Trubarjeva 72

sprejme v delovno razmerje:
**strojnega inženirja-
tehnologa**
za proizvodnjo

**strojnega inženirja-
tehnologa**
za planiranje proizvodnega
postopka

strojnega tehnika
za terminsko kontrolo pro-
izvodnje

strojnega tehnika
ali mlajšega inženirja za
pomočnika tehnologa v pro-
izvodnji

strojnega tehnika
za asistenta vodje tehnolo-
škega oddelka

Nastop je možen takoj. Zažele-
ne so osebe z vsaj nekajkratno
izkušnjo v kovinski industriji.
Kandidati naj se osebno ali
pismeno javijo v tajništvo
podjetja

PRODAMO:

avto »Praga«

3-tonski, v popolnoma
ispravnem stanju

avto »škoda«

3-tonski v ispravnem
stanju

Oproščeni faktorjev pri
nakupu

Gled vsakodnevno pri:
SPLOŠNO GRADBENO IN
MIZARSKO PODJETJE
»Tempo«, Ljutomer

Čedalje večja sproščenost V SAMOUPRAVLJANJU

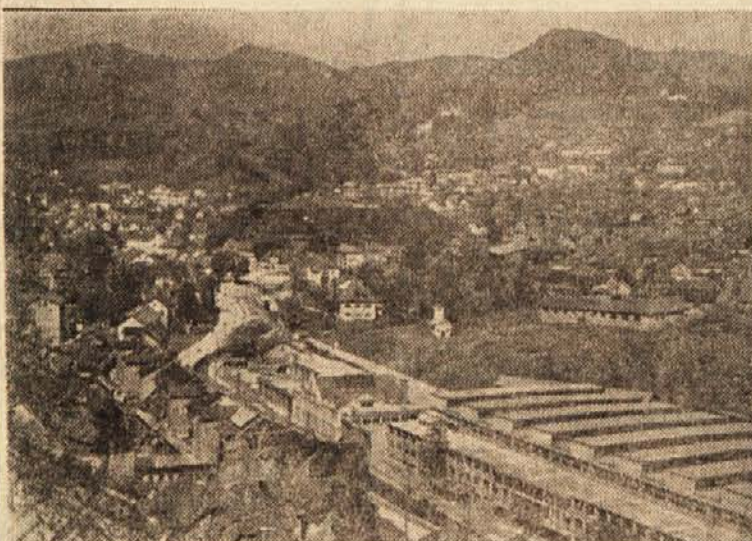
Trboveljski volivci odobravajo organizacijo šolstva — Demokratičnost v ocenjevanju stanovanj po točkovnem načinu

Trbovlje, 28. avgusta. V zadnjih dveh tednih so bili skoraj v vseh volilnih enotah na področju trboveljske mestne občine zbori volivcev. Ker so na vseh zborih razpravljali o enakih vprašanjih, povzemamo samo glavne ugotovitve in nekaj splošnih političnih vtisov, ki so jih dali ti zadnji zbori.

Primerjajoč zbere, ki so bili pred tremi meseci, s sedanji zbori, moramo najprej ugotoviti nekako prijetno sproščenost, rekli bi, živahno politično prizadevnost trboveljskih volivcev. Zbori so bili tokrat, razen nekaj izjem, precej bolj obiskani, in, kar je pomembnejše, volivci so z razpravljanjem in predlogi pokazali tolikšno aktivnost, kot že dolgo ne. Brez dvoma vse to kaže, da postaja samoupravljanje čedalje bolj demokratični instrument občanov, ljudje in organi ljudske oblasti si postajajo čedalje bližji. To bo pač tista naravna pot, ki pelje v komunizem! Zdi se, da so občani v zadnjem času, četudi v »nevezanih političnih razgovorih«, že precej razpravljali o vprašanih komunah. In to je bilo zdaj tudi čutili na nekaterih zborih, dasi na dnevnem redu ni bil izrecno postavljen problem komun.

Poslej, ko bo prenehala »prisilnost« nižje gimnazije, bo šele mogla prav zaživeti v našem nižjem šolstvu prizadevnost po kakovosti, poslej bo šele možna tista nekako prirodna selekcija, ki postavlja mlade ljudi na prava mesta! Prav zato so tudi volivci preudarno in soglasno odobrili reorganizacijo šolstva, hkrati pa tudi izvolili občane v odbor šolskega sveta.

svoje zaostale miselnosti, ampak napak razumejo smisel in namen reorganizacije šolstva, češ osemletka nas bo zdaj rešila tiste nenehne socialistične zahteve, naj še čimveč delavske mladine čim više izobrazimo! Priporočljivo bo zatorej, da na zborih volivcev odkrito povemo, da s to reorganizacijo šolstva ne ustvarjamo pribezališča za vse tiste delavske starše, ki jim je iz kakršnega

Trbovlje s tovarno rudniških strojev v ospredju

Vsekakor je treba pripomniti, da so bila na tokratnih zborih odprta vprašanja, ki so volivcem nad vse »ležala«, kot se reče. Največ zanimanja se je, razumljivo, zgrnilo okoli vprašanja o reorganizaciji šolstva. Predlog mestnega sveta za prosveto in kulturo o uvedbi 5. razreda na obeh osnovnih šolah ni vzbudil med volivci obojega spola samo zanimanja, ampak je dobil popolno priznanje. Ob vprašanju reorganizacije šolstva ter uvedbi osemletke na osnovnih šolah so volivci v skrbi za bodočnost in pravilni razvoj mladine nekako povedali, da je skrajni čas, da krene naše šolstvo na bolj praktično, tako rekoč življenjsko pot.

Zal da ob tej priliki ni bilo na zborih govora tudi o tem, kako v revirjih (posebno Zagorje!) stalno pada v delavskih družinah zanimanje in prizadevnost, da bi čimveč delavske mladine obiskovali strokovne šole, gimnazije in nato visoke šole. Zelo opazen je namreč pojav, da starši komaj čakajo, da otrok izpolni šolsko obveznost, nato ga pa skušajo na hitro roko potisniti kot nekvalificirano delovno silo v proizvodnjo. Volivci iz takšnih družin seveda z obema rokama glasujejo za osemletko. Seveda s tem ne kažejo samo

si bodi razloga žal truda in stroškov za izobrazbo in višjo kvalifikacijo svojih otrok! Naša socialistična proizvodnja bo v naraščajoči mehanizaciji terjala vse več kvalificirane delovne sile. In o tem si morajo biti starši popolnoma na jasnem!

Drugo vprašanje, ki je sprožilo na zborih žive razgovore, so bila tokrat stanovanja. Za naše trenutne razmere tako rekoč neizčrpno vprašanje, ki mu še lep čas ne bomo prišli do kraja. Zato so se volivci z redkimi izjemami omejili na kategorizacijo stanovanj ter še dodatno ocenjevanje stanovanj po točkovnem načinu. Stanovanja so sicer posebne komisije pred nedavnim že kategorizirale ter v tem ne bo sprememb. Da bo pa vsa ta »stanovanjska ocena« čimbolj pravična in se nihče ne bo čutil prizadetega, bodo dobili stanovalcem še dodatne vprašalne pole, na katerih bodo po svoji vesti lahko popolnoma demokratično s točkami ocenili svoje stanovanje (lega, staro, ali novo poslopje, vlažnost, svetloba itd.). V razgovorih o stanovanjskem vprašanju so slednjič volivci zahtevali, naj mestni ljudski odbor ustanovi še posebno komisijo, ki bo pregledala vse prošnje za stanovanja, izločila tiste, ki že imajo stanovanja, sicer pa pri dodeljevanju upoštevala časovni in vrstni red ter potrebnosti. Skratka, volivci terjajo, da rešujemo stanovanjsko stisko demokratično in brez privilegijev.

»Belokranjski kresovi« v Hrastniku

V Hrastniku je gostovala igralška skupina KUD »Oton Zupančič« iz Gradca. Kot gost hrastniške Svobode je uprizorila Ljuzeta Zupanca igro »Belokranjski kresovi«, v kateri prikazuje pisatelj borlo proti okupatorju in prva leta obnove. Prostrano letno gledališče pri Logarju je bilo popolnoma zasedeno. Hrastničanom je bila uprizoritev všeč ter niso varčevali s priznanjem Gradčanom, ki so med NOV dajali gostoljubje hrastniški godbi in mnogim borem iz Hrastnika. Pred začetkom igre je drage goste iz Bele Krajine prišlo pozdravil Viktor Malovrh. Kulturne vozi, skovane med NOV, so se zdaj z gostovanjem hrastniške godbe v Gradcu in gostovanjem gradskih gledališnikov v Hrastniku še bolj utrdile in povezale zasavskega delavca z belokranjskim kmetom.

Na povabilo hrastniške podružnice Izseljenke matice so uprizoritev »Belokranjskih kresov« obiskali tudi številni izseljenci iz Holandije, Nemčije, Avstrije in Francije.

Petkrat so policisti napolnili puške

V Domžalah imajo občinski praznik v spomin na krvave dni — 29. novembra pa bodo odkrili spomenik žrtvam med NOB

Ta teden proslavljajo v Domžalah občinski praznik in hkrati 70-letnico ustanovitve domžalske godbe.

Občinski odbor je izbral za občinski praznik 3. september, ker so bili tega dne 1941. leta ustreljeni v Domžalah prvi talci.

Okrog poldne 1. septembra 1941. leta je bil ustreljen blizu Ihankega mosta nemški vojak Johann Wutte. Brž nato je bila na nogah vsa nemška policija, ki je bila v Domžalah.

Veliko moških se je še istega dne odpravilo v partizane, da jih ne bi policija polovila in zaprla, mnogo se jih je tudi poskrilo, da ne bi prišli v pest nemškim krvnikom.

Častnik zaporedoma po dva in dva civilista pripeljati h koloni. K njim so vsakega posebej zvezali. Dvanajst pušk je pomerilo na dvojico. Na povelje so puške počle, življenje prve dvojice je bilo pretrgano. Medtem ko so policisti napolnili znova puške z izstrelki, je oficir s pištolo ustrelil še vsakega že mrtvega talca v tilnik. Petkrat je dvanajst policistov napolnilo puške, da so uničili deset življenj.

Ze 3. septembra zjutraj se je ustavljal pred gostilno »Pri pošči« avtobus. Pred in za njim so pa bili trije kamioni, ki so bili polni oboroženih nemških policistov.

Pozvedeli so, kje je padel njihov vojak. Ko so zvedeli, so brž krenili dalje in se ustavili blizu mostu, ki pelje v Ihan. Deset kolov je stalo tu, toliko, kolikor je bilo v avtobusu civilistov, ki jih je stražil močno oborožen oddelek policistov. Civilisti so bili razoglavljani, upadlih lic in blede.

Za tem pa je dal nemški

Talci so viseli ves dan na kolih. Zvečer so jih odvezali, odpeljali in pokopali. Kmalu se je zvedelo, da je bilo vseh deset talcev doma iz bližnjih vasi. Bill so: Lovrene Dragar, Franc Kos, Peter Sparovec, Andrej Korošec, Oskar Slemenik, Franc Golob, Ferdinand Hrovat, Pavel Korošec, Mirko Pirnat in Ludvik Vertnik.

Ko bodo odkrili vsem padlim borcem, talcem in žrtvam v Domžalah spomenik, kar bo 29. novembra t. l., bo mogoče videti, koliko žrtev so Domžale prispevale v domovinski vojni. Prave pa bi bilo, da bi ob tej priliki izdali knjigo s slikami in življenjepisi vseh domačinov, ki so padli in žrtvovali svoje življenje v NOB.

V Brežicah so skoraj vsi volivci člani SZDL

Na zadnjem občnem zboru Socialistične zveze mesta Brežice so sklenili, na ukinejo dosedanje razdelitev na rajone. Območje mesta bo imelo zdaj eno samo organizacijo SZDL. Ko so razpravljali o dosedanjem delu, so ugotovili, da so skoraj vsi volivci Brežic člani Socialistične zveze. Mesto pa pogreša živahnejšega kulturnega življenja, čeprav ima zato dobre pogoje. Na občnem zboru so izvolili nov občinski odbor SZDL in iniciativni odbor za ustanovitev Društva prijateljev mladine. Zanimivo je bilo poročilo predsednika mestne občine tov. Kolenc o gospodarskih problemih mesta. Eden izmed osnovnih problemov je še vedno stanovanjsko vprašanje.

ZA NAPREDEK SO PRIPRAVLJENI STORITI VSE

V Ljutomeru bo gospodarska razstava ob proslavi 20-letnice »Ljudske pravice«

Ljutomerski okraj je v letih po osvoboditvi veliko storil za elektrifikacijo in je pri tem dosegel zelo lepe uspehe. Da do gospodarske razstave v Ljutomeru, oziroma do dvajsetletnice »Ljudske pravice« — saj je ves napredek Obmurja leta 1954 bil dosežen v zvezi s to obletnico — ne bo povsod zaključena prva faza elektrifikacije, je pripisati predvsem pomanjkanju žice in

kuhanje; druga faza pa tudi industrijski tok. V industrijskih krajih skrbi industrija za obe vrsti toka, v ljutomerskem okraju pa je narobe, mali odjemalci je skoraj povsod dal pobudo za napeljavo dvofaznega toka, marsikje pa tudi za napeljavo trofaznega toka. Inženirji, ki pripravljajo vrtno za nafto pri Hrastju, so bili prijetno presenečeni, ko so v tej vasi brez

žrtu. Ze prvi rezultati kažejo, da lahko računamo s tem, da bo v prihodnjih treh letih, to je do graditve te tovarne, zasajenih okrog 1000 ha zemlje s sladkorja. Da delo tovarne sladkorja ne bi bilo samo sezonsko, bo tovarna urejena tako, da bo služila kot osnova za predelavo tudi drugih proizvodov, ki jih daje poljedelstvo tega področja. Kajti Obmurje bo tudi v bodoče ostalo v glavnem poljedelsko in je prav razvoju poljedelstva in živinoreje treba posvetiti največ skrbi.

Pogled na Ljutomer

izolatorjev. Tako pred meseci postavljeni drogovci čakajo na žico in izolatorje, prebivalstvo pa na električno luč.

Prva stopnja elektrifikacije naj bi zagotovila koristnikom tok za razsvetljavo, radio, likanje,

industrije in brez obrtnih delavnic našli zgrajeno električno omrežje. Če bi ga ne bilo, bi ga morali zgraditi na svoje stroške, kar bi lahko povzročilo glede na pomanjkanje materiala večjo zamudo. Ni pa bilo to za inženirje edino presenečenje. Se bolj so bili zadovoljni, ko so se začeli s kmeti pogajati zaradi odkupa zemljišča za vrtno in cesto do vrtni. Z nikomer ni bilo težav. Smisel za napredek je pri naših ljudeh torej velik.

Boj za napredek in socializem je zajel večino obmurskih ljudi. To potrjuje tudi anketa, s katero so pravkar pričeli, da bi ugotovili, koliko zemlje bi posamezna zasebna in socialistična gospodarstva zasadila s sladkorno peso in tako zagotovila potrebne surovine tovarni sladkorja v Obmurju, ki je v na-

Najbolj pereče vprašanje je prav gotovo obnova vinogradov in sadovnjakov. Vinogradi so večinoma že zastareli, sadovnjake pa je razen tega močno načel kapar. Tu čakajo socialistični sektor, ki ima nad polovico vseh vinogradov in skoraj toliko tudi sadovnjakov, velike naloge. Zaradi pomanjkanja denarja so letos možnosti majhne, in še te niso, žal, povsod enake. Boljše so tam, kjer so posestva bila uvrščena v »novo formirana« in so dobila večje kredite po 5 odstotke, manjše so pa tam, kjer so posestva dobila majhne kredite, in še te po 4,5% obrestih. Zato je potrebno storiti čimveč za obnovo kmetijstva in za to, da bodo državna posestva in zasebni kmetje čimveč pridelali.

Med gospodarsko razstavo v Ljutomeru bodo razna posvetovanja naših kmetijskih in drugih strokovnjakov. Eno glavnih vprašanj, o katerih se bo treba podrobno pogovoriti, je vprašanje enakomernega hitrega razvoja vsega socialističnega kmetijskega sektorja ne samo v ljutomerskem okraju, marveč v vseh okrajih z izrazito kmetijsko strukturo. Zato je zaželeno, da se udeleži posvetovanja, ki ga ob razstavi v Ljutomeru organizira Elektrotehnično društvo LRS v Radencih od 11. do 13. septembra, čim večje število poljedeljskih strokovnjakov. I. K.

Smučarska žičnica na Kumu

Najvišji zasavski vrh, Kum (1219), ni samo priljubljena izletniška točka od pomladi do jeseni, ampak ima naravnost idealne pogoje za razvoj smučarstva. Planinsko društvo »Kum«, ki letos dograjuje na Kumu lepo planinsko postojanko, je dalo pobudo tudi za zgraditev smučarske žičnice, prav tako pa bo poskrbelo za

izpopolnitev 50 metrske skakalnice. Poleg lepega planinskega doma bosta obe napravi lrez dvoma pomembni za razvoj smučarstva v Zasavju. Žičnico, za katero je izdelal načrte tehnik Damjan Goričan, bodo montirali letošnjo jesen, tako da bo obratovala že v tej zimski sezoni. Gradivo, elektromotor in ostalo so planinci že zbrali. Izdatno jim je pri tem pomagal delovni kolektiv Strojnice tovarne iz Trbovelj. Žičnica bo tekla s vrha Kuma po severnem pobočju ter bo dolga približno 250 m. V dobri minuti bo smučar iz dolinice na vrhu Kuma, od koder se lo lahko spet pognal v smuk. Žičnica bo vozila na vlek, kakor vozi večina smučarskih žičnic, ki jih imamo na Gorenjskem in v Celju.

Most v Ajbi bo eden najlepših objektov na progi Jesenice—Ajdovščina

V Ajbi pri Kanalu so v zaključni fazi dela na novem železniškem mostu čez Sočo, ki ga gradi podjetje »Primorje« iz Ajdovščine; most bo eden najlepših objektov na progi Jesenice—Sežana. Z deli hitijo in upajo, da jih bodo v glavnem dokončali do 15. septembra, ko imajo v Kanalu občinski praznik.

»Cvrček za pečjo« na kroškem odru

Kulturno umetniško društvo v Krogu pri Murski Soboti postavi na oder vsako leto nekaj del. Tako so lansko leto najbolj uspeli s Finžgarjevim »Divjim lovčema«. Sedaj pa so postavili na oder igro »Cvrček za pečjo«.

Se malo, pa bo zadonele pesem po vinogradih. Toda letos se vinogradniki ne pohvalijo preveč s pridelkom. Grozdje je drobno in skrbi jih, kako bo sploh dozorelo, če bo tako malo sonca ko doslej

TETOVO - mesto, katerega zgodovina se je pričela pred 300 leti

Tetovo, avgusta. Sleherni kraj v Makedoniji ima kako zgodovinsko znamenitost, nekaj česar drugi kraji nimajo in kar izvira iz davnine.

O Tetovu celo njegovi prebivalci pravijo, da je mesto, ki ne pozna svoje davne zgodovine. Morda to ne drži, toda tisto, kar je v njem mogoče videti in elišati o starinah, je iz novejših dobe, iz 17. in 18. stoletja. Resda je v bližini mesta staro rimsko naselje Lešok, vendar to ni Tetovo. Gre za nekaj velikih hiš, za bivši harem, vodomet. Hiše so ograjene z visokim, debelim zidom. Na dvorišču raste dva borovca pred tekijo — malim svetiščem.

Muzej v nekdanjem haremu, grobnica dervišev in šarena džamija, ki stoji na drugem koncu mesta, ob cesti proti Gostivaru, so stari kakih tri sto let.

V tistem času se je začela tudi zgodovina Tetova. Ta je bolj ali manj povezana z zgradbami spomenika — sedanjega muzeja, ki nosi naziv »Sersem Ali Babas«, ki so ga zgradili aleksandrijski derviši in sloviti Redžep paš, ki so se priključili derviški ločini.

Na kraju, kjer stoji zdaj muzej, so 1754 postavili kolibo — take (sveti

kraj). Tu so se nastanili derviši. Kasneje so si prisvojili vso zemljo v okolici. Obogateli so in razkošno živeli. Nekateri pravijo, da je bil tu tudi harem, drugi pa menijo, da so tu živeli samo derviši, verniki posebne ločine muslimanske vere. Sedanja podoba ohranjenih prostorov potrjuje ednino to, da so v tej hiši živeli prazakčno za tisti čas. Muzej je ograjen z debelim zidom, v katerem so trojna trdna vrata. Sleherni prostor, zlasti stolp, so okrasili z zelo lepimi umetniško izrezljanimi stropi, ki so delo znamenitih mojstrov debarske šole. V teh prostorih so zdaj oddelki muzeja: etnološki, arheološki, gipsoteka, oddelki NOB. Grobnica dervišev je poseben, zelo zanimiv oddelk muzeja.

Etnološki del je skromen. Kakih deset zelo bogatih starih noš iz Tetova in okolice so najdragocenejše stvari v njem. Razen tega vidimo tu uhane nože, lodala, srebrne inžličke, pribor za kajenje itd.

Nagrobne plošče v arheološkem oddelku so zelo stare. Izvirajo še iz dobe Rimljanov. Tu sta tudi dva doprsna marmornata kipa in nagrobna plošča Kirila Pejčinovića, enega izmed prvih makedonskih knjižnikov.

Z raznimi silkami, orožjem, le-

taki in drugimi predmeti je prikazan boj tega okraja od 1941 do 1944. Ta oddelk ni popolnoma urejen. Še dosti gradiva o bojih v teh krajih manjka.

Zadnji oddelk tetovekega muzeja, ki še ni odprt, je v poslopju pod stolpom. Tu so pokopani derviši. Dvanajst grobov je tu, trinajsti pa je v posebnem prostoru, v katerem je pokopan Redžep paš. Njegov grob je ograjen z marmornatimi ploščami, okrašenimi z lepimi ornamentmi. Ostali grobovi so videti kot hišice. Zanimivo je, da je med derviši pokopana tudi hiš Redžep paš, ki je umrla zelo mlada. Zakaj so jo tu pokopali, je težko odgovoriti.

Grobnice še niso proučili. Zdaj bodo kmalu odprli grobove in potem bomo morda kaj več zvedeli o derviših in njihovi hiši.

Šarena džamija je poseben spomenik. Sezidali so jo v začetku minulega stoletja z denarjem bolnega dekleta Husenić aname. Džamija je edinstvena ne samo v Makedoniji, temveč v vsej naši državi zaradi svojih pisanih okraskov, po katerih nosi tudi ime. Zunaj in znotraj je džamija okrašena s stotinami raznobarnih geometrijskih likov v vseh barvnih odtenkih. Tudi tu so delali debarski mojstri.

I. Zafirovski